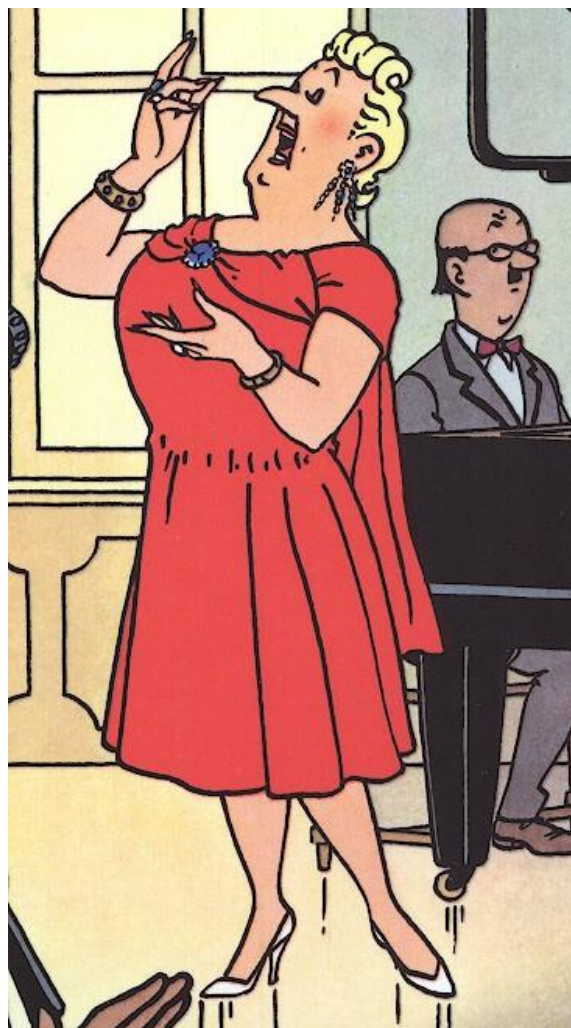

Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa
REDE DE CONSERVATORIOS DE MÚSICA E DANZA DE GALICIA

Programación de CANTO

Curso 2023-24

Modelo. Programación. MD.7.5.PRO.01. Ver. 01

Profesora:

Carolina Pérez Vázquez

Índice

1.Introdución	5
2.Metodoloxía	6
2.1 PRINCIPIOS METODOLÓXICOS XERAIS:	6
2.2 PRINCIPIOS METODOLÓXICOS CONCRETOS:	7
3.Atención á diversidade	7
4.Temas transversais	7
4.1 Educación en valores	8
4.2 Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC's)	8
5.Actividades culturais e de promoción das ensinanzas	8
6.Secuenciación do curso	8
6.1 Curso: 1º	9
6.1.1 Obxectivos	9
6.1.2 Contidos	9
6.1.3 Avaliación	9
6.1.3.1 Criterios de avaliación	10
6.1.3.2 Mínimos esixibles	11
6.1.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación	12
6.1.3.4 Criterios de cualificación	12
6.1.3.5 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	12
6.1.3.6 Medidas de recuperación	12
6.1.3.6.1 Procedementos de recuperación ordinarios	12
6.1.3.7 Probas extraordinarias de xuño	13
6.1.4 Recursos didácticos	13
6.2 Curso: 2º	13
6.2.1 Obxectivos	13
6.2.2 Contidos	14
6.2.3 Avaliación	14
6.2.3.1 Criterios de avaliación	Erro Marcador non definido.
6.2.3.2 Mínimos esixibles	Erro Marcador non definido.
6.2.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación	Erro Marcador non definido.
6.2.3.4 Criterios de cualificación	Erro Marcador non definido.
6.2.3.5 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	18
6.2.3.6 Medidas de recuperación	18
6.2.3.6.1 Procedementos de recuperación ordinarios	18
6.2.3.6.3 Probas extraordinarias de xuño	18
6.2.4 Recursos didácticos	19
6.3 Curso: 3º	19
6.3.1 Obxectivos	Erro Marcador non definido.
6.3.2 Contidos	19
6.3.3 Avaliación	Erro Marcador non definido.
6.3.3.1 Criterios de avaliación	Erro Marcador non definido.
6.3.3.2 Mínimos esixibles	22
6.3.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación	23
6.3.3.4 Criterios de cualificación	23
6.3.3.5 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	23
6.3.3.6 Medidas de recuperación	23
6.3.3.6.1 Procedementos de recuperación ordinarios	23
6.3.3.6.2 Probas extraordinarias de xuño	24
6.3.4 Recursos didácticos	24
6.4 Curso: 4º	24
6.4.1 Obxectivos	Erro Marcador non definido.

6.4.2	Contidos.....	25
6.4.3	Avaliación	Erro Marcador non definido.
6.4.3.1	Criterios de avaliación	26
6.4.3.2	Mínimos esixibles.....	27
6.4.3.3	Procedementos e ferramentas de avaliación	28
6.4.3.4	Criterios de cualificación	28
6.4.3.5	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula.....	29
6.4.3.6	Medidas de recuperación.....	29
6.4.3.6.1	Procedementos de recuperación ordinarios.....	29
6.4.3.6.3	Probas extraordinarias de xuño	29
6.4.4	Recursos didácticos.....	29
6.5	Curso: 5º	30
6.5.1	Obxectivos	Erro Marcador non definido.
6.5.2	Contidos.....	30
6.5.3	Avaliación	31
6.5.3.1	Criterios de avaliación	32
6.5.3.2	Mínimos esixibles.....	33
6.5.3.3	Procedementos e ferramentas de avaliación	34
6.5.3.4	Criterios de cualificación	34
6.5.3.5	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula.....	34
6.5.3.6	Medidas de recuperación.....	35
6.5.3.6.1	Procedementos de recuperación ordinarios.....	35
6.5.3.6.	Probas extraordinarias de xuño	35
6.5.4	Recursos didácticos.....	35
6.6	Curso: 6º	36
6.6.1	Obxectivos	36
6.6.2	Contidos.....	36
6.6.3	Avaliación	Erro Marcador non definido.
6.6.3.1	Criterios de avaliación	37
6.6.3.2	Mínimos esixibles.....	38
6.6.3.3	Procedementos e ferramentas de avaliación	40
6.6.3.4	Criterios de cualificación	40
6.6.3.5	Medidas de recuperación.....	40
6.6.3.5.1	Procedementos de recuperación ordinarios.....	40
6.6.3.5.2	Probas extraordinarias de xuño.....	Erro Marcador non definido.
6.6.4	Recursos didácticos.....	41
7.Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica.....		42
8.Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento		42
9.ANEXOS.....		43
9.1	PROBAS DE ACCESO.....	43
9.1.1	PROBA DE ACCESO A 1º G.P.	43
9.1.2	PROBA DE ACCESO A 2º G.P.	43
9.1.3	PROBA DE ACCESO A 3º G.P.	45
9.1.4	PROBA DE ACCESO A 4º G.P.	46
9.1.5	PROBA DE ACCESO A 5º G.P.	47
9.1.6	PROBA DE ACCESO A 6º G.P.	Erro Marcador non definido.
9.2	Criterios para a obtención dos premios de fin de grao.....	50
9.3	CANTO COMO SEGUNDO INSTRUMENTO.....	51
9.3.1	Obxectivos.....	51
9.3.2	Contidos.....	51
9.3.3	Avaliación	52
9.3.3.1	Criterios de avaliación.....	52
9.3.4	Mínimos esixibles	53

9.3.5	Procedementos e ferramentas de avaliación.....	54
9.3.6	Criterios de cualificación.....	54
9.3.7	Medidas de recuperación.....	54
9.3.7.1	Procedementos de recuperación ordinarios.....	54
9.3.7.2	Probas extraordinarias de xuño	83

1. **Introdución**

A Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación, establece no seu artigo 6.2 que o Goberno fixará, en relación cos obxectivos, as competencias básicas, os contidos e os criterios de avaliación, os aspectos básicos do currículo que constitúen as ensinanzas mínimas. Así mesmo, a citada Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, no capítulo VI do título I, fixa as características básicas das ensinanzas profesionais de música, dentro das ensinanzas artísticas.

A finalidade do grao profesional das ensinanzas de réxime especial de música é proporcionarlle ao alumnado unha formación artística de calidade e garantir a cualificación dos futuros profesionais. Neste marco, o Real decreto 1577/2006, do 22 de decembro, polo que se fixan os aspectos básicos do currículo das ensinanzas profesionais de música reguladas na Lei Orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación, estableceu os aspectos básicos do currículo das ensinanzas profesionais de música, desenvolvidos no posterior decreto de 27 de setembro.

A presente programación dá concreción a dito decreto a nivel de aula, e será o documento polo que se desenrolen os diversos parámetros do traballo de aula dos docentes deste centro.

2. Metodoloxía

PRINCIPIOS METODOLÓXICOS XERAIS

A clase individual basearase nun continuo diálogo entre profesor e alumno. Non significa que non existan unhas directrices planeadas polo profesor, senón que este irá orientando os contidos dependendo da dirección que marque o alumno, e adaptando a metodoloxía segundo o grado de comprensión e concienciación adquiridas por este. O alumno, á súa vez, deberá desenvolver en casa o traballo orientado polo profesor en clase, expresando as súas dificultades ou sensacións de logro co profesor na clase. Isto permite unha dinámica de traballo na cal non exisiren imposibles ao alumno, e onde o profesor colabora activamente con este na procura de solucións prácticas.

A tendencia a parcelar a actividade vocal subordinando o canto á realización previa de certos exercicios de calentamiento ou vocalizacións é só unha estratexia didáctica máis, pódese recorrer a certos pasaxes do propio repertorio e aproveitar o seu impulso motivador para traballar os aspectos técnicos. Unha vez que a necesidade de mellorar a calidade vocal ten un obxectivo próximo, calquera profundización detallada en aspectos técnico-vocales adquirirá sentido.

A avaliación realizarase inicialmente de maneira que o profesor poida valorar os coñecementos dos que parte o alumno e o seu grado de concienciación respecto de eles. Doutra banda, observarase de forma periódica o grado de concienciación do alumno en relación cos coñecementos que vai adquirindo de forma que poida desenvolverse unha avaliación continua cun marcado carácter funcional que posibilite a utilidade dos coñecementos adquiridos en orde a conquistar outros de índole superior.

Consecuentemente a programación completarase con determinados exercicios e obras en orde á superación progresiva do nivel técnico do alumno, entendendo que calquera novo coñecemento sempre haberá de asentarse sobre o coñecemento anterior. Así mesmo, o alumno pode, pola súa banda, propoñer o estudo doutras obras que sexan obxecto do seu interese persoal sempre que iso sexa entendido polo profesor como elemento conveniente para o seu desenvolvemento técnico e artístico.

PRINCIPIOS METODOLÓXICOS CONCRETOS

En primeiro lugar, resulta imprescindible aprender a gozar coa propia voz e coa procura da súa beleza na práctica do canto. É un erro pensar que como nos primeiros anos de estudo é moi difícil poñer en voz as obras, haxa que adicar maior tempo á análise e audición das obras e ao estudo da forma, o texto, etc. Por suposto que estas actividades son fundamentais, pero non deben excluír a posibilidade de poder interpretar dende o primeiro momento da aprendizaxe. A estratexia metodolóxica a seguir neste caso, consistirá en aplicar durante os primeiros meses un repertorio adecuado ao nivel do principiante e ás posibilidades que estean ao seu alcance a curto prazo. É necesario, por conseguinte, facer unha avaliación inicial completa para traballar desde o primeiro momento a integridade do alumno e intentar descubrir o seu potencial a través dos primeiros sons cantados.

O primeiro paso a dar será a aprendizaxe dunha técnica da expresión que permita

canalizar a emoción do alumno para achegala ás sensacións musculares e kinestésicas, e para que, desta forma, a súa expresividade estea conectada desde un principio co control corporal e a técnica vocal aplicada nas obras.

É certo que a intencionalidad en adquirir un control sobre a coordinación dos elementos corporais que interveñen no mecanismo vocal antes de posuír devandita habilidade, produce tensións moi variadas. Para minimizar os inconvenientes deste proceso, aprenderase primeramente unha técnica que permita un relaxamento muscular previo ao acto de interpretación ou expresión do xesto vocal, para desenvolver posteriormente unha técnica de fortalecemento muscular simultáneo ao acto fonatorio.

Ademais, a través de exercicios, intentarase independizar os distintos mecanismos corporais, de maneira que o alumno poida concienciar máis facilmente as partes do seu corpo que interveñen na fonación, a forma en que cada parte relaciónase coas contiguas, e os malos hábitos a erradicar para desenvolver unha boa hixiene vocal.

Convén recordar neste apartado a estreita vinculación que existe entre o canto e o movemento para atopar a motivación necesaria: ambos son un acto de extroversión onde un implica ao outro e viceversa. Estes traballos deben favorecer unha boa disposición corporal, e desenvolveranse nun clima necesario non só para conseguir unha emisión correcta, senón para perseguir unha actitude psíquica relaxada e distendida que propicie a interpretación.

3. Atención á diversidade

O feito de que as clases sexan individuais fai evidente que se poida atender de forma personalizada a cada alumno tendo en conta as súas circunstancias.

Distinguiremos diferentes necesidades específicas atendendo a lo menos dun xeito moi xeneral a tres categorías o grupos:

- 1) Alumnos con necesidades educativas especiais
Incluirase aquí os alumnos con discapacidades físicas (visuais, auditivas ou calquera outra limitación física), que requiran medidas específicas de accesibilidade ao ensino.
- 2) Alumnos con alta capacidade intelectual.
Aqueles alumnos que precisen ampliación de coñecementos respecto dos contemplados para o seu nivel.
- 3) Alumnos de incorporación tardía ó Sistema Educativo .
Aqueles alumnos (principalmente estranxeiros) que se incorporan non dende o inicio se non en cursos intermedios e que proceden doutro ámbito educativo .

En todos estes casos aplicaranse os seguintes principios xerais atendendo a cada necesidade.

- Adaptación dos exercicios a realizar
- Deseño de actividades de reforzo (tanto por no alcanzar mínimos como por ampliación)
- Actividades alternativas e accesibles.

4. Temas transversais

Os contidos da asignatura de Canto están relacionados coas asignaturas de Linguaxe musical, Historia da Música e Idiomas aplicados ó canto da seguinte maneira:

No momento de traballar unha obra musical a lectura implica unha correcta respiración e o uso dunha entoación adecuada, así como unha correcta articulación para unha boa comprensión do texto e unha correcta dicción e pronunciación así coma a comprensión dos contidos semánticos do mesmo.

Cando a obra xa está suficientemente traballada levarase a práctica, e dicir, o alumno

terá que cantala, actividade que englobará o uso dos seus coñecementos de ritmo, entoación, audición, afinación e unha correcta técnica vocal.

A súa vez, é interesante para o alumno facer un traballo de investigación sobre a obra ou o texto musical que está a traballar. Ver a qué época pertence, de qué compositor ou autor é, ver se forma parte dunha obra máis grande, por exemplo, no caso de que pertenza a unha ópera.

4.1 Educación en valores

Aparte dos valores universais de respecto e convivencia que afectan aos ámbitos da educación ambiental, da educación para a igualdade, da educación para a paz, da educación para o lecer, da educación do consumidor e da educación moral e cívica, que sempre son traballados nas clases individuais e colectivas, nas aulas traballaremos especialmente para que os alumnos adquiran coñecementos e habilidades para ser capaces de valorar a música desde un punto de vista estético e artístico.

4.2 Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC's)

O centro debe contar con algún equipo informático con conexión a Internet a disposición de profesores e alumnos. Para esta materia a rede é unha importante fonte de información, tanto para a consulta de fondos de bibliotecas, lectura de artigos especializados sobre a materia, busca de partituras, arquivos de audio, ou libros especializados, etc. A biblioteca-fonoteca-videoteca do centro convértese no lugar máis adecuado para a obtención de información, deberemos animar e axudar aos alumnos a utilizar este espazo con aproveitamento. É recomendable usar na aula tecnoloxías da información e da comunicación, sempre que contemos con recursos que nolo permitan.

5. Actividades culturais e de promoción das ensinanzas

Estas actividades estarán organizadas ou coordinadas polo centro, ou colaborando con outras entidades alleas, e estarán relacionadas con aspectos propios das ensinanzas de música: Cursos especializados, asistencia a concertos ou ensaios de agrupacións de música, visita a museos ou similar, concertos fora do centro, etc.. Os alumnos e alumnas e os seus responsables legais estarán informados con anterioridade de tódolos datos pertinentes. Nestas actividades, organizadas para incentivar aos alumnos e alumnas e mellorar a súa educación, se resaltarán, ademais valores de respecto e convivencia, entre outros.

6. Secuenciación do curso

Curso: 1º

6.1.1 Obxectivos

- Manter ao cantar unha relaxación óptima en todo o corpo, (posto que o corpo é o instrumento musical do Canto), e comprender como esa relaxación “activa” inflúe no bo uso da actividade vocal.
- Adoptar unha postura corporal axeitada que favoreza a adquisición dun esquema Corporal Vocal propio e permita a integración e desenvolvemento de todos os aspectos técnicos.
- Demostrar un control progresivo do aire mediante a respiración costo-diafragmático-abdominal, que posibilite unha correcta emisión, afinación e articulación da voz.

6.1.2 Contidos

1) Anatomía e fisioloxía do aparato fonador. Concienciación corporal:

- A postura.
- Anatomía e fisioloxía do aparato respiratorio: Nocións básicas. Observación e análises dos comportamentos corporais propios.
- Anatomía e fisioloxía do aparato vocal. A larinxe. Concienciación dos órganos articuladores e a súa fisioloxía.
- Anatomía e fisioloxía do aparato resoador. Os fundamentos da resonancia, concienciación do seu emprego.
- Hixiene vocal: Nocións sobre prevención, coidado e mantemento da voz.

2) Técnica.

- Exercicios preparatorios que permitan practicar a relaxación na respiración, a articulación, a resonancia e colocación da voz.
- Exercicios de elasticidade e fortalecemento da musculatura respiratoria.
- Desenvolvemento muscular para favorecer unha boa técnica do “appoggio”.
- Vocalización de diversa interválica e dificultade acorde ó nivel, coas diversas vocais para acadar progresivamente a homoxeneidade de todo o rexistro, así coma o correcto emprego do apoio, articulación e emisión en tódala extensión da voz.

3) Interpretación e Repertorio.

- Interpretación de obras acordes con cada tipo de voz, de menor a maior dificultade a medida que se vaia conseguindo un dominio técnico-vocal aceptable.
- Adestramento permanente e progresivo da memoria.

6.1.3 Avaliación

A avaliación realizarase desde os obxectivos e os criterios de avaliación establecidos no currículo segundo marca o artigo 2º da Orde de avaliación do 8 de febreiro de 2008 e será continua, integradora, globalizada e personalizada.

-A avaliación **inicial** ou **diagnóstica** determinará en que punto de aprendizaxe atópase o alumnado e o traballo que realizou de maneira autónoma durante os períodos non lectivos. Servirá para enfocar a aprendizaxe de forma personalizada segundo o nivel de cada alumno e en atención á diversidade. Utilizarase tamén ao comezo de cada sesión durante o seguimento das tarefas do alumnado para avaliar o traballo individual entre sesións.

-A avaliación **continua** realizarase ao longo de todo o curso mediante a observación sistemática e diaria no libro do profesor, a comunicación co alumnado e o seguimento do seu

estudo diario, asistencia ás clases e ensaios co pianista, control do repertorio obrigado e interpretación nas audicións programadas.

-A avaliación **final** levarase a cabo ao remate do 3º trimestre, e terá en conta os niveis de logro ou de consecución dos obxectivos do curso, o nivel de progreso e adicación do alumno, e os resultados técnicos e interpretativos obtidos.

*A profesora de Canto poderá solicitar a presenza dun ou varios profesores nas audicións públicas ou de aula, que poderán participar posteriormente nunha sesión colexiada de avaliación dentro do departamento de Canto, de xeito consultivo. As calificacións resultantes levarán sempre a firma única da profesora-titora de Canto.

6.1.3.1 Criterios de avaliación

1) Utilizar o esforzo muscular, a respiración e relaxación adecuados ás esixencias da execución instrumental.

Con este criterio preténdese avaliar o dominio da coordinación motriz e o equilibrio entre os indispensables esforzos musculares que require a execución instrumental e o grao de relaxación necesaria para evitar tensións que conduzan a unha perda de control na execución.

2) Demostrar o dominio na execución de estudos e obras sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.

Este criterio avalía a capacidade de relacionar os coñecementos técnicos e teóricos necesarios para alcanzar unha interpretación adecuada.

3) Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento.

Mediante este criterio preténdese avaliar o coñecemento das características e do funcionamento mecánico do instrumento e a utilización das súas posibilidades.

4) Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo das obras de repertorio.

Con este criterio preténdese avaliar a autonomía do alumnado e a súa competencia para emprender o estudo individualizado e a resolución dos problemas que se lle susciten no estudo.

5) Demostrar solvencia na lectura á primeira vista e capacidade progresiva na improvisación sobre o instrumento.

Este criterio avalía a competencia progresiva que adquire o alumnado na lectura á primeira vista así como a súa desenvoltura para abordar a improvisación no instrumento aplicando os coñecementos adquiridos.

6) Interpretar obras das distintas épocas e estilos como solista e en grupo.

Trátase de avaliar o coñecemento que o alumnado posúe do repertorio do seu instrumento e das súas obras máis representativas, así como o grao de sensibilidade e imaxinación para aplicar os criterios estéticos correspondentes.

7) Interpretar de memoria obras do repertorio solista de acordo cos criterios do estilo correspondente.

Mediante este criterio valórase o dominio e a comprensión que o alumnado posúe das obras, así como a capacidade de concentración sobre o resultado sonoro delas.

8) Demostrar a autonomía necesaria para abordar a interpretación dentro das marxes de flexibilidade que permita o texto musical.

Este criterio avalía o concepto persoal estilístico e a liberdade de interpretación dentro do respecto ao texto.

9) *Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos.*

Con este criterio quérese comprobar o desenvolvemento que o alumnado alcanzou en canto aos hábitos de estudo e á capacidade de autocrítica.

10) *Presentar en público un programa adecuado ao seu nivel demostrando capacidade comunicativa e calidade artística.*

Mediante este criterio preténdese avaliar a capacidade de autocontrol e grao de madurez da súa personalidade artística.

6.1.3.2 Mínimos esixibles 1º curso

Os mínimos esixibles para superar a materia consistirán en acadar, cando menos, o 50% de cada un dos criterios de avaliación da materia. Isto é, unha calificación mínima de 5 en cada un dos seguintes parámetros, sempre dentro do nivel correspondente ao curso:

- 1) *Utilizar o esforzo muscular, a respiración e relaxación adecuados ás esixencias da execución instrumental.*
- 2) *Demostrar o dominio na execución de exercicios, vocalizacións e obras, sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.*
- 3) *Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento.*
- 4) *Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo das obras do repertorio individual programado para cada alumno/a..*
- 5) *Demostrar solvencia na lectura á primeira vista e capacidade progresiva na improvisación sobre o instrumento, dacordo co nivel do curso.*
- 6) *Interpretar obras das distintas épocas e estilos como solista e en grupo, axeitadas ao seu nivel.*
- 7) *Interpretar de memoria todas as obras do repertorio mínimo esixible, de acordo cos criterios do estilo correspondente.*
- 8) *Demostrar a autonomía necesaria para abordar a interpretación dentro das marxes de flexibilidade que permita o texto musical.*
- 9) *Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos.*
- 10) *Presentar en público un programa adecuado ao seu nivel demostrando capacidade comunicativa e calidade artística.*

Repertorio mínimo de 1º curso

Todas as obras se interpretarán de memoria:

✓ **4 arias, madrigais ou cancións en italiano.**

Repertorio orientativo:

- Arias antigas italianas das contidas nas antoloxías de Parisotti, La Flora ou similares;
- Método Vaccai;
- 15 Composizione da Camera, V. Bellini;
- Serate Musicali, G. Rossini, Vol.1)

✓ **4 cancións españolas.**

Repertorio orientativo:

- Antología de arias y canciones del Renacimiento y Barroco italiano y español;*
- Cinco siglos de Canciones Españolas de 1300 a 1800;*
- Canciones populares arregladas por J. Rodrigo;*
- Cinco Canciones de la Cantata Alegrías, de A. García Abril;*
- Tres Nanas, de A. García Abril;*
- Canciones Populares Gallegas, de Moreno Buendía;*
- Canciones Populares, de F. García Lorca;*
- Cantares de Nochebuena (Canto y Guitarra), de M. de Falla;*
- Canciones de C. Guastavino, A. Ginastera, M. Ramírez, A. Barrio, ...*

6.1.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

Os principais procedementos que se empregarán para avaliar serán a observación sistemática e diaria na aula, o seguimento do estudo e actitude do/a alumno/a, seguimento dos ensaios co pianista acompañante, audicións de aula e de departamento, así como as que se poidan desenvolver externamente.

As ferramentas que se empregarán son o diario de clases, caderno de estudos e exercicios, rúbricas de cualificación, gravacións das audicións, fichas de seguimento e control do repertorio do alumnado, e do seu cumprimento desta programación.

6.1.3.4 Criterios de cualificación

Seguemento semanal 40%	Repertorio persoal 30%	Audicións 30%
---------------------------	---------------------------	------------------

A cualificación terá carácter numérico de 1 a 10, sendo o 5 o aprobado. No caso de obter cifras decimais no cálculo da nota, redondearase ao enteiro superior máis próximo se a cifra é igual ou superior a 5, e ao enteiro inferior máis próximo se a cifra decimal é inferior a 5.

6.1.3.5 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

A ampliación de matrícula ao curso seguinte será solicitado, sempre pola titora, naqueles casos nos que ésta considere que o alumno xa ten superados os obxectivos e contidos das asignaturas do curso no que se atopa e sempre que a totalidade do profesorado do alumno estén de acordo. Ademais, terá que propoñerse só no caso de que exista praza vacante no curso ao que se quere ampliar matrícula.

Para aprobala, os profesores poderán realizar unha Xunta Avaliadora Extraordinaria para estudar o caso concreto.

6.1.3.6 Medidas de recuperación

6.1.3.6.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Os sucesivos contidos asimilados, iranse integrando progresivamente ós xa estudados, de xeito acumulativo ó longo do proceso educativo. Non obstante, certos contidos non asimilados poderán requirir actividades de reforzo e a realización de probas de recuperación dos mesmos. Estas poderanse realizar durante o mesmo ou nos seguintes trimestres, xa que as obras a interpretar ó longo do curso, facilitan este tipo de actividades, por medio de intervencións en clase, observación directa, traballo/s teóricos... ou calquera outra actividade alternativa que considere oportuna o Profesor.

No caso daqueles alumnos que non superaran o terceiro trimestre, terán a posibilidade de realizar a Proba Extraordinaria de Xuño.

O medios para a recuperación daqueles alumnos que non obtiveran un resultado positivo ó longo do curso, poderán ser algún dos seguintes:

- ✓ Observación directa do alumno
- ✓ Interpretación do repertorio traballado na clase ou traballo de lectura a primeira vista
- ✓ Asistencia a clases de reforzo ou as Titorías.

6.1.3.7 Proba Extraordinaria de Xuño

A proba extraordinaria de xuño consistirá na interpretación das obras seleccionadas polo profesor entre tódalas traballadas (ou que deberon ser traballadas) polo alumno durante o curso non superado e que serán como mínimo a cantidade referida nos mínimos esixibles de cada curso. Ademais, se requerirá a interpretación dunha serie de exercicios vogais de vocalización, a elección da profesora.

6.1.4 Recursos didácticos

Libros de texto ou métodos:

A modo orientativo, empregaranse as diversas edicións de selección de arias, romanzas e Cancións así coma as edicións de óperas, zarzuelas, oratorios e Cancións completas. Tamén traballarase con métodos según as necesidades técnicas concretas de cada alumno, como por exemplo o Método de Canto Vaccaj (soprano/tenor - mezzosoprano/barítono) ou o Concone entre outros.

A observación do control corporal se fomentará desde a auto-observación por medio dun espello, xunto coa percepción corporal propia. Esta observación do funcionamento do propio corpo virá reforzada con estudos de textos de anatomía e fisioloxía vocal que preferentemente existan na biblioteca do centro ou ben noutras bibliotecas de uso público.

Un dos fins ao que se orienta o sistema educativo é o da adquisición de hábitos intelectuais e técnicas de traballo, así como de coñecementos científicos, técnicos, humanísticos, históricos e estéticos. En base a este desenvolvemento o alumno será motivado a utilizar a grabación da súa voz como medio para analizar a súa correcta fonación, e realizaranse traballos na biblioteca, onde se poderán visualizar vídeos, escoitar CDs e ler libros relacionados coa estética, historia e fisioloxía do canto, de maneira que o alumno poida contemplar os contidos conceptuais, ademais de fomentar e desenvolver actitudes de investigación e estudo.

Curso: 2º

6.1.4 Obxectivos

- a) Manter ao cantar unha relaxación óptima en todo o corpo, (posto que o corpo é o instrumento musical do Canto), e comprender como esa relaxación “activa” inflúe no bo uso da actividade vocal.
- b) Adoptar unha postura corporal axeitada que favoreza a adquisición dun esquema Corporal Vocal propio e permita a integración e desenvolvemento de todos os aspectos técnicos.
- c) Demostrar un control progresivo do aire mediante a respiración costo-diafragmático-abdominal, que posibilite unha correcta emisión, afinación e articulación da voz.
- d) Comprender os fundamentos da emisión correcta e comezar a igualar a emisión das diferentes vocais.
- e) Controlar a resoancia para acadar unha correcta emisión e homoxeneidade dos diferentes

rexistros.

6.1.5 Contidos

1) Anatomía e fisioloxía do aparato fonador. Concienciación corporal:

- a) A postura.
- b) Anatomía e fisioloxía do aparato respiratorio: Nocións básicas. Observación e análise dos comportamentos corporales propios.
- c) Anatomía e fisioloxía do aparato vocal. A larinxe. Concienciación dos órganos articuladores e a súa fisioloxía.
- d) Anatomía e fisioloxía do aparato resoador. Os fundamentos da resoancia, concienciación do seu emprego.
- e) Hixiene vocal: Nocións sobre prevención, coidado e mantemento da voz.

2) Técnica.

- a) Exercicios preparatorios que permitan practicar a relaxación na respiración, a articulación, a resonancia e colocación da voz.
- b) Exercicios de elasticidade e fortalecemento da musculatura respiratoria.
- c) Desenvolvemento muscular para favorecer unha boa técnica do “appoggio”.
- d) Vocalización de diversa interválica e dificultade acorde ó nivel, coas diversas vocais para acadar a homoxeneidade de todo o rexistro, así coma o correcto emprego do apoio, articulación e emisión en todala extensión da voz. Practica da extensión gradual cara aos extremos da voz.

3) Interpretación e Repertorio.

- a) Interpretación de obras acordes con cada tipo de voz, de menor a maior dificultade a medida que se vaia conseguindo un dominio técnico-vocal aceptable.
- b) Adestramento permanente e progresivo da memoria.

6.1.6 Avaliación

A avaliación realizarase desde os obxectivos e os criterios de avaliación establecidos no currículo segundo marca o artigo 2º da Orde de avaliación do 8 de febreiro de 2008 e será continua, integradora, globalizada e personalizada.

-A avaliación **inicial** ou **diagnóstica** determinará en que punto de aprendizaxe atópase o alumnado e o traballo que realizou de maneira autónoma durante os períodos non lectivos. Servirá para enfocar a aprendizaxe de forma personalizada segundo o nivel de cada alumno e en atención á diversidade. Utilizarase tamén ao comezo de cada sesión durante o seguimento das tarefas do alumnado para avaliar o traballo individual entre sesións.

-A avaliación **continua** realizarase ao longo de todo o curso mediante a observación sistemática e diaria no libro do profesor, a comunicación co alumnado e o seguimento do seu estudo diario, asistencia ás clases e ensaios co pianista, control do repertorio obrigado e interpretación nas audicións programadas.

-A avaliación **final** levarase a cabo ao remate do 3º trimestre, e terá en conta os niveis de logro ou de consecución dos obxectivos do curso, o nivel de progreso e adicación do alumno, e os resultados técnicos e interpretativos obtidos.

*A profesora de Canto poderá solicitar a presenza dun ou varios profesores nas audicións públicas ou de aula, que poderán participar posteriormente nunha sesión colexiada de avaliación dentro do departamento de Canto, de xeito consultivo. As calificacións

resultantes levarán sempre a firma única da profesora-titora de Canto.

6.1.6.1 Criterios de avaliación

1) Utilizar o esforzo muscular, a respiración e relaxación adecuados ás esixencias da execución instrumental.

Con este criterio preténdese avaliar o dominio da coordinación motriz e o equilibrio entre os indispensables esforzos musculares que require a execución instrumental e o grao de relaxación necesaria para evitar tensións que conduzan a unha perda de control na execución.

2) Demostrar o dominio na execución de estudos e obras sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.

Este criterio avalía a capacidade de relacionar os coñecementos técnicos e teóricos necesarios para alcanzar unha interpretación adecuada.

3) Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento.

Mediante este criterio preténdese avaliar o coñecemento das características e do funcionamento mecánico do instrumento e a utilización das súas posibilidades.

4) Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo das obras de repertorio.

Con este criterio preténdese avaliar a autonomía do alumnado e a súa competencia para emprender o estudo individualizado e a resolución dos problemas que se lle susciten no estudo.

5) Demostrar solvencia na lectura á primeira vista e capacidade progresiva na improvisación sobre o instrumento.

Este criterio avalía a competencia progresiva que adquire o alumnado na lectura á primeira vista así como a súa desenvolvemento para abordar a improvisación no instrumento aplicando os coñecementos adquiridos.

6) Interpretar obras das distintas épocas e estilos como solista e en grupo.

Trátase de avaliar o coñecemento que o alumnado posúe do repertorio do seu instrumento e das súas obras máis representativas, así como o grao de sensibilidade e imaxinación para aplicar os criterios estéticos correspondentes.

7) Interpretar de memoria obras do repertorio solista de acordo cos criterios do estilo correspondente.

Mediante este criterio valórase o dominio e a comprensión que o alumnado posúe das obras, así como a capacidade de concentración sobre o resultado sonoro delas.

8) Demostrar a autonomía necesaria para abordar a interpretación dentro das marxes de flexibilidade que permita o texto musical.

Este criterio avalía o concepto persoal estilístico e a liberdade de interpretación dentro do respecto ao texto.

9) Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos.

Con este criterio quérese comprobar o desenvolvemento que o alumnado alcanzou en canto aos hábitos de estudo e á capacidade de autocrítica.

10) Presentar en público un programa adecuado ao seu nivel demostrando capacidade comunicativa e calidade artística.

Mediante este criterio preténdese avaliar a capacidade de autocontrol e grao de madurez da súa personalidade artística.

6.1.6.2 Mínimos esixibles 2º curso

Os Os mínimos esixibles para superar a materia consistirán en acadar, cando menos, o 50% de cada un dos criterios de avaliación da materia. Isto é, unha calificación mínima de 5 en cada un dos seguintes parámetros, sempre dentro do nivel correspondente ao curso:

- 1) *Utilizar o esforzo muscular, a respiración e relaxación adecuados ás esixencias da execución instrumental.*
- 2) *Demostrar o dominio na execución de exercicios, vocalizacións e obras, sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.*
- 3) *Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento.*
- 4) *Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo das obras do repertorio individual programado para cada alumno/a..*
- 5) *Demostrar solvencia na lectura á primeira vista e capacidade progresiva na improvisación sobre o instrumento, dacordo co nivel do curso.*
- 6) *Interpretar obras das distintas épocas e estilos como solista e en grupo, axeitadas ao seu nivel.*
- 7) *Interpretar de memoria todas as obras do repertorio mínimo esixible, de acordo cos criterios do estilo correspondente.*
- 8) *Demostrar a autonomía necesaria para abordar a interpretación dentro das marxes de flexibilidade que permita o texto musical.*
- 9) *Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos.*
- 10) *Presentar en público un programa adecuado ao seu nivel demostrando capacidade comunicativa e calidade artística.*

Repertorio mínimo de 2º curso

Todas as obras se interpretarán de memoria, a excepción do Oratorio, que esixe presentar partitura orixinal:

✓ **4 arias, madrigais ou cancións en italiano**

Repertorio orientativo:

- Arias antigas italianas das contidas nas antoloxías de Parisotti, La Flora ou similares;
- Método Vaccai;
- 15 Composizione da Camera, V. Bellini;
- Serate Musicali, G. Rossini, Vol.1)

✓ **4 cancións españolas:**

Repertorio orientativo:

- Antoloxía de arias y canciones del Renacimiento y Barroco italiano y español;
- Cinco siglos de Canciones Españolas de 1300 a 1800;
- Canciones populares arregladas por J. Rodrigo;
- Cinco Canciones de la Cantata Alegrías, de A. García Abril;
- Tres Nanas, de A. García Abril;
- Canciones Populares Gallegas, de Moreno Buendía;
- Canciones Populares, de F. García Lorca;
- Cantares de Nochebuena (Canto y Guitarra), de M. de Falla;

-*Canciones de C. Guastavino, A. Ginastera, M. Ramírez, A. Barrio, ...*

✓ 1 aria de Oratorio en latín.

Repertorio orientativo:

- *Un aria de Cantatas y otras formas religiosas de J. S. Bach, G.F. Händel. G.B. Pergolesi, G.Ph. Telemann, A. Vivaldi...*

**Calquera das obras anteriores poderán ser tamén números de conxunto a interpretar con compañeiras/os do mesmo curso ou nivel similar.*

6.1.6.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

Os principais procedementos que se empregarán para avaliar serán a observación sistemática e diaria na aula, o seguimento do estudo e actitude do/a alumno/a, seguimento dos ensaios co pianista acompañante, audicións de aula e de departamento, así como as que se poidan desenvolver externamente.

As ferramentas que se empregarán son o diario de clases, caderno de estudos e exercicios, rúbricas de cualificación, gravacións das audicións, fichas de seguimento e control do repertorio do alumnado, e do seu cumprimento desta programación.

6.1.6.4 Criterios de cualificación

Seguemento semanal 40%	Repertorio persoal 30%	Audicións 30%
---------------------------	---------------------------	------------------

A cualificación terá carácter numérico de 1 a 10, sendo o 5 o aprobado. No caso de obter cifras decimais no cálculo da nota, redondearase ao enteiro superior máis próximo se a cifra é igual ou superior a 5, e ao enteiro inferior máis próximo se a cifra decimal é inferior a 5.

6.1.6.5 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

A ampliación de matrícula ao curso seguinte será solicitado naqueles casos nos que o alumno teña superado os obxectivos e contidos das asinaturas do curso no que se atopa e sempre que a totalidade do profesorado do alumno estean de acordo. Os profesores poderán realizar unha Xunta Avaliadora Extraordinaria para estudar o caso concreto.

6.1.6.6 Medidas de recuperación

6.1.6.6.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Os sucesivos contidos asimilados, iranse integrando progresivamente ós xa estudados, de xeito acumulativo ó longo do proceso educativo. Non obstante, certos contidos non asimilados poderán requirir actividades de reforzo e a realización de probas de recuperación dos mesmos. Estas poderanse realizar durante o mesmo ou nos seguintes trimestres, xa que as obras a interpretar ó longo do curso, facilitan este tipo de actividades, por medio de intervencións en clase, observación directa, traballo/s teóricos... ou calquera outra actividade alternativa que considere oportuna o Profesor.

No caso daqueles alumnos que non superaran o terceiro trimestre, terán a posibilidade de

realizar a Proba Extraordinaria de Xuño.

O medios para a recuperación daqueles alumnos que non obtiveran un resultado positivo ó longo do curso, poderán ser algún dos seguintes:

- ✓ Observación directa do alumno
- ✓ Interpretación do repertorio traballado na clase ou traballo de lectura a primeira vista
- ✓ Asistencia a clases de reforzo ou as Titorías.

6.1.6.7 Proba Extraordinaria de Xuño

A proba extraordinaria de xuño consistirá na interpretación das obras seleccionadas polo profesor entre tódalas traballadas (ou que deberon ser traballadas) polo alumno durante o curso non superado e que serán como mínimo a cantidade referida nos mínimos esixibles de cada curso.

6.1.6.8 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

A ampliación de matrícula ao curso seguinte será solicitado, sempre pola titora, naqueles casos nos que ésta considere que o alumno xa ten superados os obxectivos e contidos das asignaturas do curso no que se atopa e sempre que a totalidade do profesorado do alumno estén de acordo. Ademáis, terá que propoñerse só no caso de que exista praza vacante no curso ao que se se quere ampliar matrícula.

Para aprobala, os profesores poderán realizar unha Xunta Avaliadora Extraordinaria para estudar o caso concreto.

6.1.6.9 Medidas de recuperación

6.1.6.9.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Os sucesivos contidos asimilados, iranse integrando progresivamente ós xa estudados, de xeito acumulativo ó longo do proceso educativo. Non obstante, certos contidos non asimilados poderán requirir actividades de reforzo e a realización de probas de recuperación dos mesmos.

Estas poderanse realizar durante o mesmo ou nos seguintes Trimestres, xa que as obras a interpretar ó longo do curso, facilitan este tipo de actividades, por medio de intervencións en clase, observación directa, traballo/s teóricos... ou calquera outra actividade alternativa que considere oportuna o Profesor. No caso daqueles alumnos que non superaran o Terceiro Trimestre, terán a posibilidade de realizar a Proba Extraordinaria de Xuño.

Os medios para a recuperación daqueles alumnos que non obtiveran un resultado positivo ó longo do curso, poderán ser algún dos seguintes:

- ✓ Observación directa do alumno
- ✓ Interpretación do repertorio traballado na clase ou traballo de lectura a primeira vista
- ✓ Asistencia a clases de reforzo ou á Titoría.

6.1.6.10 Proba extraordinaria de Xuño

A proba extraordinaria de xuño consistirá na interpretación das obras seleccionadas polo profesor entre tódalas traballadas (ou que deberon ser traballadas) polo alumno durante o curso non superado e que serán como mínimo a cantidade referida nos mínimos esixibles

de cada curso.

6.1.7 Recursos didácticos

Libros de texto ou métodos:

A modo orientativo, empregaranse as diversas edicións de selección de arias, romanzas e Cancións así coma as edicións de óperas, zarzuelas, oratorios e Cancións completas. Tamén traballarase con métodos según as necesidades técnicas concretas de cada alumno, como por exemplo o Método de Canto Vaccaj (soprano/tenor - mezzosoprano/barítono) ou o Concone entre outros.

A observación do control corporal se fomentará desde a auto-observación por medio dun espello, xunto coa percepción corporal propia (Kinestesia). Esta observación do funcionamento do propio corpo virá reforzada con estudos de textos de anatomía e fisioloxía vocal que preferentemente existan na biblioteca do centro ou ben noutras bibliotecas de uso público.

Un dos fins ao que se orienta o sistema educativo é o da adquisición de hábitos intelectuais e técnicas de traballo, así como de coñecementos científicos, técnicos, humanísticos, históricos e estéticos. En base a este desenvolvemento o alumno será motivado a utilizar a grabación da súa voz como medio para analizar a súa correcta fonación, e realizaranse traballos na biblioteca, onde se poderán visualizar vídeos, escoitar CDs e ler libros relacionados coa estética, historia e fisioloxía do canto, de maneira que o alumno poida contemplar os contidos conceptuais, ademais de fomentar e desenvolver actitudes de investigación e estudo.

Curso: 3º

6.1.8 Obxectivos

- a) Manter ao cantar unha relaxación óptima en todo o corpo, (posto que o corpo é o instrumento musical do Canto), e comprender como esa relaxación “activa” inflúe no bo uso da actividade vocal.
- b) Adoptar unha postura corporal axeitada que favoreza a adquisición dun esquema Corporal Vocal propio e permita a integración e desenvolvemento de todos os aspectos técnicos.
- c) Demostrar un control progresivo do aire mediante a respiración costo-diafragmático-abdominal, que posibilite unha correcta emisión, afinación e articulación da voz.
- d) Comprender os fundamentos da emisión correcta e comezar a igualar a emisión das diferentes vocais.
- e) Controlar a resoancia para acadar unha correcta emisión e homoxeneidade dos diferentes rexistros.
- f) Reforzar a concienciación dos coidados que o instrumento vocal require para evitar lesións a medio e longo prazo, adquirindo a actitude preventiva correcta.
- g) Demostrar coñecemento da expresión do texto cantado nos diferentes idiomas.

6.1.9 Contidos

1) Anatomía e fisioloxía do aparato fonador. Concienciación corporal:

- a) A postura.
- b) Anatomía e fisioloxía do aparato respiratorio: Nocións básicas. Observación e análise dos comportamentos corporales propios.
- c) Anatomía e fisioloxía do aparato vocal. A larinxe. Concienciación dos órganos articuladores e a súa fisioloxía.
- d) Anatomía e fisioloxía do aparato resoador. Os fundamentos da resoancia, concienciación do seu emprego.
- e) Hixiene vocal: Nocións sobre prevención, coidado e mantemento da voz.

2) Técnica.

- a) Exercicios preparatorios que permitan practicar a relaxación na respiración, a articulación, a resonancia e colocación da voz.
- b) Exercicios de elasticidade e fortalecemento da musculatura respiratoria.
- c) Desenvolvemento muscular para favorecer unha boa técnica do “appoggio”.
- d) Vocalización de diversa interválica e dificultade acorde ó nivel, coas diversas vocais para acadar a homoxeneidade de todo o rexistro, así coma o correcto emprego do apoio, articulación e emisión en todala extensión da voz. Practica da extensión gradual cara aos extremos da voz.
- e) Exercicios de axilidade, Desenvolvemento gradual da duración dunha nota tida. Desenvolvemento de distintas intensidades e practica da gradación do son vogal.

3) Interpretación do Repertorio.

- a) Interpretación de obras acordes con cada tipo de voz, de menor a maior dificultade a medida que se vaia conseguindo un dominio técnico-vocal aceptable.
- b) Adestramento permanente e progresivo da memoria.
- c) Audicións comparadas de grandes intérpretes para analizar de xeito crítico as características das súas diferentes versións.
- d) Practica da lectura a primeira vista.
- e) Practica da audición e análise das obras. Interpretación e tradución do texto.
- f) Expresión corporal e expresión vocal. Escena lírica, iniciación.

6.1.10 Avaliación

A avaliación realizarase desde os obxectivos e os criterios de avaliación establecidos no currículo segundo marca o artigo 2º da Orde de avaliación do 8 de febreiro de 2008 e será continua, integradora, globalizada e personalizada.

-A avaliación **inicial** ou **diagnóstica** determinará en que punto de aprendizaxe atópase o alumnado e o traballo que realizou de maneira autónoma durante os períodos non lectivos. Servirá para enfocar a aprendizaxe de forma personalizada segundo o nivel de cada alumno e en atención á diversidade. Utilizarase tamén ao comezo de cada sesión durante o seguimento das tarefas do alumnado para avaliar o traballo individual entre sesións.

-A avaliación **continua** realizarase ao longo de todo o curso mediante a observación sistemática e diaria no libro do profesor, a comunicación co alumnado e o seguimento do seu estudo diario, asistencia ás clases e ensaios co pianista, control do repertorio obrigado e interpretación nas audicións programadas.

-A avaliación **final** levarase a cabo ao remate do 3º trimestre, e terá en conta os niveis de logro ou de consecución dos obxectivos do curso, o nivel de progreso e adicación do alumno, e os resultados técnicos e interpretativos obtidos.

*A profesora de Canto poderá solicitar a presenza dun ou varios profesores nas

audicións públicas ou de aula, que poderán participar posteriormente nunha sesión colexiada de avaliación dentro do departamento de Canto, de xeito consultivo. As calificacións resultantes levarán sempre a firma única da profesora-titora de Canto.

6.1.10.1 Criterios de avaliación

1) Utilizar o esforzo muscular, a respiración e relaxación adecuados ás esixencias da execución instrumental.

Con este criterio preténdese avaliar o dominio da coordinación motriz e o equilibrio entre os indispensables esforzos musculares que require a execución instrumental e o grao de relaxación necesaria para evitar tensións que conduzan a unha perda de control na execución.

2) Demostrar o dominio na execución de estudos e obras sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.

Este criterio avalía a capacidade de relacionar os coñecementos técnicos e teóricos necesarios para alcanzar unha interpretación adecuada.

3) Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento.

Mediante este criterio preténdese avaliar o coñecemento das características e do funcionamento mecánico do instrumento e a utilización das súas posibilidades.

4) Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo das obras de repertorio.

Con este criterio preténdese avaliar a autonomía do alumnado e a súa competencia para emprender o estudo individualizado e a resolución dos problemas que se lle susciten no estudo.

5) Demostrar solvencia na lectura á primeira vista e capacidade progresiva na improvisación sobre o instrumento.

Este criterio avalía a competencia progresiva que adquire o alumnado na lectura á primeira vista así como a súa desenvolvemento para abordar a improvisación no instrumento aplicando os coñecementos adquiridos.

6) Interpretar obras das distintas épocas e estilos como solista e en grupo.

Trátase de avaliar o coñecemento que o alumnado posúe do repertorio do seu instrumento e das súas obras máis representativas, así como o grao de sensibilidade e imaxinación para aplicar os criterios estéticos correspondentes.

7) Interpretar de memoria obras do repertorio solista de acordo cos criterios do estilo correspondente.

Mediante este criterio valórase o dominio e a comprensión que o alumnado posúe das obras, así como a capacidade de concentración sobre o resultado sonoro delas.

8) Demostrar a autonomía necesaria para abordar a interpretación dentro das marxes de flexibilidade que permita o texto musical.

Este criterio avalía o concepto persoal estilístico e a liberdade de interpretación dentro do respecto ao texto.

9) Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos.

Con este criterio quérese comprobar o desenvolvemento que o alumnado alcanzou en canto aos hábitos de estudo e á capacidade de autocrítica.

10) Presentar en público un programa adecuado ao seu nivel demostrando capacidade comunicativa e calidade artística.

Mediante este criterio preténdese avaliar a capacidade de autocontrol e grao de madureza da súa personalidade artística.

6.1.10.2 Mínimos esixibles 3º

Os mínimos esixibles para superar a materia consistirán en acadar, cando menos, o 50% de cada un dos criterios de avaliación da materia. Isto é, unha calificación mínima de 5 en cada un dos seguintes parámetros, sempre dentro do nivel correspondente ao curso:

- 1) *Utilizar o esforzo muscular, a respiración e relaxación adecuados ás esixencias da execución instrumental.*
- 2) *Demostrar o dominio na execución de exercicios, vocalizacións e obras, sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.*
- 3) *Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento.*
- 4) *Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo das obras do repertorio individual programado para cada alumno/a..*
- 5) *Demostrar solvencia na lectura á primeira vista e capacidade progresiva na improvisación sobre o instrumento, dacordo co nivel do curso.*
- 6) *Interpretar obras das distintas épocas e estilos como solista e en grupo, axeitadas ao seu nivel.*
- 7) *Interpretar de memoria todas as obras do repertorio mínimo esixible, de acordo cos criterios do estilo correspondente.*
- 8) *Demostrar a autonomía necesaria para abordar a interpretación dentro das marxes de flexibilidade que permita o texto musical.*
- 9) *Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos.*
- 10) *Presentar en público un programa adecuado ao seu nivel demostrando capacidade comunicativa e calidade artística.*

Repertorio mínimo de 3º curso

Todas as obras se interpretarán de memoria, a excepción do Oratorio, que esixe presentar partitura orixinal:

✓ **3 arias de Ópera italiana.**

Repertorio orientativo:

-Arias de C. Monteverdi, G.F. Händel, W.A. Mozart, V. Martín y Soler...

-Compositoras: F. Caccini, M. Casulana, I. Colbrán, M. Malibran, B.M.

Meda, C. Solito, B. Strozzi...

✓ **2 cancións españolas.**

Repertorio orientativo:

-Obras de I. Albéniz, V. Asencio, A. Barrio, E. López-Chávarri, M. de

Falla, A. García Abril, J. García-Leoz, A. Ginastera, E. Granados, C.

Guastavino, X. Montsalvatge, M. Moreno Buendía, M. Ramírez, J.

Rodrigo, E. Toldrà

✓ **1 aria de Oratorio.**

Repertorio orientativo:

-Aria de Cantatas e outras formas relixiosas de J. S. Bach, G.F. Händel. G.B. Pergolesi,

G.Ph. Telemann, A. Vivaldi...

✓ **1 canción italiana.**

Repertorio orientativo:

- Canciones de V. Martín y Soler en italiano
- Canciones de M. Giuliani (guitarra)
- “Composizione da camara” de V. Bellini, G. Donizetti, G. Rossini y G. Verdi.
- Composiciones de F.P. Tosti y S. Donaudy

✓ 2 Lieder en alemán.

Repertorio orientativo:

- Ciclos y colecciones de L. van Beethoven, J. Brahms, J. Haydn, F. Mendelssohn, W. A. Mozart, F. Schubert, R. Schumann...
- Compositoras: F. Hensel, J. Lang, C. Schumann, P. Viardot...

*Calquera das obras anteriores poderán ser tamén números de conxunto a interpretar con compañeiras/os do mesmo curso ou nivel similar.

6.1.10.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

Os principais procedementos que se empregarán para avaliar serán a observación sistemática e diaria na aula, o seguimento do estudo e actitude do/a alumno/a, seguimento dos ensaios co pianista acompañante, audicións de aula e de departamento, así como as que se poidan desenvolver externamente.

As ferramentas que se empregarán son o diario de clases, caderno de estudos e exercicios, rúbricas de cualificación, gravacións das audicións, fichas de seguimento e control do repertorio do alumnado, e do seu cumprimento desta programación.

6.1.10.4 Criterios de cualificación

Seguemento semanal 40%	Repertorio persoal 30%	Audicións 30%
---------------------------	---------------------------	------------------

A cualificación terá carácter numérico de 1 a 10, sendo o 5 o aprobado. No caso de obter cifras decimais no cálculo da nota, redondearase ao enteiro superior máis próximo se a cifra é igual ou superior a 5, e ao enteiro inferior máis próximo se a cifra decimal é inferior a 5.

6.1.10.5 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

A ampliación de matrícula ao curso seguinte será solicitado, sempre pola titora, naqueles casos nos que ésta considere que o alumno xa ten superados os obxectivos e contidos das asignaturas do curso no que se atopa e sempre que a totalidade do profesorado do alumno estén de acordo. Ademais, terá que propoñerse só no caso de que exista praza vacante no curso ao que se quere ampliar matrícula.

Para aprobala, os profesores poderán realizar unha Xunta Avaliadora Extraordinaria para estudar o caso concreto.

6.1.10.6 Medidas de recuperación

6.1.10.6.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Os sucesivos contidos asimilados, iranse integrando progresivamente ós xa estudados, de xeito acumulativo ó longo do proceso educativo. Non obstante, certos contidos non

asimilados poderán requirir actividades de reforzo e a realización de probas de recuperación dos mesmos. Estas poderanse realizar durante o mesmo ou nos seguintes Trimestres, xa que as obras a interpretar ó longo do curso, facilitan este tipo de actividades, por medio de intervencións en clase, observación directa, traballo/s teóricos... ou calquera outra actividade alternativa que considere oportuna o Profesor.

No caso daqueles alumnos que non superaran o Terceiro Trimestre, terán a posibilidade de realizar a Proba Extraordinaria de Xuño.

Os medios para a recuperación daqueles alumnos que non obtiveran un resultado positivo ó longo do curso, poderán ser algún dos seguintes:

- ✓ Observación directa do alumno
- ✓ Interpretación do repertorio traballado na clase ou traballo de lectura a primeira vista
- ✓ Asistencia a clases de reforzo ou á Titoría.

6.1.10.7 Proba Extraordinaria de Xuño

A proba extraordinaria de xuño consistirá na interpretación das obras seleccionadas polo profesor entre tódalas traballadas (ou que deberon ser traballadas) polo alumno durante o curso non superado e que serán como mínimo a cantidade referida nos mínimos esixibles de cada curso.

6.1.11 Recursos didácticos

Libros de texto ou métodos:

A modo orientativo, empregaranse as diversas edicións de selección de arias, romanzas e Cancións así coma as edicións de óperas, zarzuelas, oratorios e Cancións completas. Tamén traballarase con métodos según as necesidades técnicas concretas de cada alumno, como por exemplo o Método de Canto Vaccaj (soprano/tenor - mezzosoprano/barítono) ou o Conccone entre outros.

A observación do control corporal se fomentará desde a auto-observación por medio dun espello- xunto coa percepción corporal propia (Kinestesia). Esta observación do funcionamento do propio corpo virá reforzada con estudos de textos de anatomía e fisioloxía vocal que preferentemente existan na biblioteca do centro ou ben noutras bibliotecas de uso público.

Un dos fins ao que se orienta o sistema educativo é o da adquisición de hábitos intelectuais e técnicas de traballo, así como de coñecementos científicos, técnicos, humanísticos, históricos e estéticos. En base a este desenvolvemento o alumno será motivado a utilizar a grabación da súa voz como medio para analizar a súa correcta fonación, e realizaranse traballos na biblioteca, onde se poderán visualizar vídeos, escoitar CDs e ler libros relacionados coa estética, historia e fisioloxía do canto, de maneira que o alumno poida contemplar os contidos conceptuais, ademais de fomentar e desenvolver actitudes de investigación e estudo.

Curso: 4º

6.1.12 Obxectivos

a) Manter ao cantar unha relaxación óptima en todo o corpo, (posto que o corpo é o instrumento

musical do Canto), e comprender como esa relaxación “activa” inflúe no bo uso da actividade vocal.

- b) Adoptar unha postura corporal axeitada que favoreza a adquisición dun esquema Corporal Vocal propio e permita a integración e desenvolvemento de todos os aspectos técnicos.
- c) Demostrar un control progresivo do aire mediante a respiración costo-diafragmático-abdominal, que posibilite unha correcta emisión, afinación e articulación da voz.
- d) Comprender os fundamentos da emisión correcta e comezar a igualar a emisión das diferentes vocais.
- e) Controlar a resoancia para acadar unha correcta emisión e homoxeneidade dos diferentes rexistros.
- f) Reforzar a concienciación dos coidados que o instrumento vocal require para evitar lesións a medio e longo prazo, adquirindo a actitude preventiva correcta.
- g) Demostrar coñecemento da expresión do texto cantado nos diferentes idiomas.
- h) Interpretar un repertorio que inclúa obras representativas das diversas épocas e estilos dunha dificultade adecuada a este nivel

6.1.13 Contidos

1) Anatomía e fisioloxía do aparato fonador. Concienciación corporal:

- a) A postura.
- b) Anatomía e fisioloxía do aparato respiratorio: Nocións básicas. Observación e análise dos comportamentos corporales propios.
- c) Anatomía e fisioloxía do aparato vocal. A larinxe. Concienciación dos órganos articuladores e a súa fisioloxía.
- d) Anatomía e fisioloxía do aparato resoador. Os fundamentos da resoancia, concienciación do seu emprego.
- e) Hixiene vocal: Nocións sobre prevención, coidado e mantemento da voz.

2) Técnica.

- a) Exercicios preparatorios que permitan practicar a relaxación na respiración, a articulación, a resonancia e colocación da voz.
- b) Exercicios de elasticidade e fortalecemento da musculatura respiratoria.
- c) Desenvolvemento muscular para favorecer unha boa técnica do “appoggio”.
- d) Vocalización de diversa interválica e dificultade acorde ó nivel, coas diversas vocais para acadar a homoxeneidade de todo o rexistro, así coma o correcto emprego do apoio, articulación e emisión en todala extensión da voz. Practica da extensión gradual cara aos extremos da voz.
- e) Exercicios de axilidade, Desenvolvemento gradual da duración dunha nota tida. Desenvolvemento de distintas intensidades e practica da gradación do son vogal.

3) Interpretación do Repertorio.

- a) Interpretación de obras acordes con cada tipo de voz, de menor a maior dificultade a medida que se vaia conseguindo un dominio técnico-vocal aceptable.
- b) Adestramento permanente e progresivo da memoria.
- c) Audicións comparadas de grandes intérpretes para analizar de xeito crítico as características das súas diferentes versións.
- d) Practica da lectura a primeira vista.
- e) Practica da audición e análise das obras. Interpretación e tradución do texto.
- f) Expresión corporal e expresión vocal. Escena lírica, iniciación.

g) Interpretación de obras en colaboración con outras voces: dúos, tercetos, cuartetos...

6.1.14 Avaliación

A avaliación realizarase desde os obxectivos e os criterios de avaliación establecidos no currículo segundo marca o artigo 2º da Orde de avaliación do 8 de febreiro de 2008 e será continua, integradora, globalizada e personalizada.

-A avaliación **inicial** ou **diagnóstica** determinará en que punto de aprendizaxe atópase o alumnado e o traballo que realizou de maneira autónoma durante os períodos non lectivos. Servirá para enfocar a aprendizaxe de forma personalizada segundo o nivel de cada alumno e en atención á diversidade. Utilizarase tamén ao comezo de cada sesión durante o seguimento das tarefas do alumnado para avaliar o traballo individual entre sesións.

-A avaliación **continua** realizarase ao longo de todo o curso mediante a observación sistemática e diaria no libro do profesor, a comunicación co alumnado e o seguimento do seu estudo diario, asistencia ás clases e ensaios co pianista, control do repertorio obrigado e interpretación nas audicións programadas.

-A avaliación **final** levarase a cabo ao remate do 3º trimestre, e terá en conta os niveis de logro ou de consecución dos obxectivos do curso, o nivel de progreso e adicación do alumno, e os resultados técnicos e interpretativos obtidos.

*A profesora de Canto poderá solicitar a presenza dun ou varios profesores nas audicións públicas ou de aula, que poderán participar posteriormente nunha sesión colexiada de avaliación dentro do departamento de Canto, de xeito consultivo. As calificacións resultantes levarán sempre a firma única da profesora-titora de Canto.

6.1.14.1 Criterios de avaliación

1) Utilizar o esforzo muscular, a respiración e relaxación adecuados ás esixencias da execución instrumental.

Con este criterio preténdese avaliar o dominio da coordinación motriz e o equilibrio entre os indispensables esforzos musculares que require a execución instrumental e o grao de relaxación necesaria para evitar tensións que conduzan a unha perda de control na execución.

2) Demostrar o dominio na execución de estudos e obras sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.

Este criterio avalía a capacidade de relacionar os coñecementos técnicos e teóricos necesarios para alcanzar unha interpretación adecuada.

3) Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento.

Mediante este criterio preténdese avaliar o coñecemento das características e do funcionamento mecánico do instrumento e a utilización das súas posibilidades.

4) Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo das obras de repertorio.

Con este criterio preténdese avaliar a autonomía do alumnado e a súa competencia para emprender o estudo individualizado e a resolución dos problemas que se lle susciten no estudo.

5) Demostrar solvencia na lectura á primeira vista e capacidade progresiva na improvisación sobre o instrumento.

Este criterio avalía a competencia progresiva que adquire o alumnado na lectura á

primeira vista así como a súa desenvoltura para abordar a improvisación no instrumento aplicando os coñecementos adquiridos.

6) Interpretar obras das distintas épocas e estilos como solista e en grupo.

Trátase de avaliar o coñecemento que o alumnado posúe do repertorio do seu instrumento e das súas obras máis representativas, así como o grao de sensibilidade e imaxinación para aplicar os criterios estéticos correspondentes.

7) Interpretar de memoria obras do repertorio solista de acordo cos criterios do estilo correspondente.

Mediante este criterio valórase o dominio e a comprensión que o alumnado posúe das obras, así como a capacidade de concentración sobre o resultado sonoro delas.

8) Demostrar a autonomía necesaria para abordar a interpretación dentro das marxes de flexibilidade que permita o texto musical.

Este criterio avalía o concepto persoal estilístico e a liberdade de interpretación dentro do respecto ao texto.

9) Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos.

Con este criterio quérese comprobar o desenvolvemento que o alumnado alcanzou en canto aos hábitos de estudo e á capacidade de autocrítica.

10) Presentar en público un programa adecuado ao seu nivel demostrando capacidade comunicativa e calidade artística.

Mediante este criterio preténdese avaliar a capacidade de autocontrol e grao de madureza da súa personalidade artística.

6.1.14.2 Mínimos esixibles 4º curso

Os mínimos esixibles para superar a materia consistirán en acadar, cando menos, o 50% de cada un dos criterios de avaliación da materia. Isto é, unha calificación mínima de 5 en cada un dos seguintes parámetros, sempre dentro do nivel correspondente ao curso:

- 1) *Utilizar o esforzo muscular, a respiración e relaxación adecuados ás esixencias da execución instrumental.*
- 2) *Demostrar o dominio na execución de estudos e obras sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.*
- 3) *Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento.*
- 4) *Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo das obras de repertorio.*
- 5) *Demostrar solvencia na lectura á primeira vista e capacidade progresiva na improvisación sobre o instrumento.*
- 6) *Interpretar obras das distintas épocas e estilos como solista e en grupo.*
- 7) *Interpretar de memoria obras do repertorio solista de acordo cos criterios do estilo correspondente.*
- 8) *Demostrar a autonomía necesaria para abordar a interpretación dentro das marxes de flexibilidade que permita o texto musical.*
- 9) *Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos.*
- 10) *Presentar en público un programa adecuado ao seu nivel demostrando capacidade comunicativa e calidade artística.*

Repertorio mínimo de 4º curso

Todas as obras se interpretarán de memoria, a excepción do Oratorio, que esixe presentar partitura orixinal:

✓ **3 arias de Ópera italiana:**

-Arias de C. Monteverdi, G.F. Händel, W.A. Mozart, V. Martín y Soler...
-Compositoras: F. Caccini, M. Casulana, I. Colbrán, M. Malibran, B.M. Meda, C. Solito, B. Strozzi...

✓ **2 Cancións españolas:**

-Obras de I. Albéniz, V. Asencio, A. Barrio, L. Blanes, O. Esplà, M. de Falla, M. García, A. García Abril, J. García-Leoz, A. Ginastera, E. Granados, C. Guastavino, J. Guridi, E. López-Chávarri, F. Mompou, X. Montsalvatge, M. Moreno Buendía, J. Nin, F. Obradors, M. Ramírez, J. Rodrigo, E. Toldrà...
-Compositoras: E. Beltrán Huertas, Á. López Artiga, Mª Jesús Moreno, T. Oller, M. Salvador...

✓ **2 Arias de Oratorio:**

-Arias o dúos de Cantatas e outras formas relixiosas de J. S. Bach, G.F. Händel. G.B. Pergolesi, G.Ph. Telemann, A. Vivaldi...

✓ **1 Canción italiana:**

-Canciones de C. Monteverdi, G.F. Händel, J. Haydn, W.A. Mozart, L. Van Beethoven...
--"Composizione da camera" de V. Bellini, G. Donizetti, G. Rossini y G. Verdi.
-Composiciones de F.P. Tosti y S. Donaudy

✓ **2 Lieder en alemán**

-Ciclos y colecciones de L. van Beethoven, J. Brahms, J. Haydn, F. Mendelsohn, W. A. Mozart, F. Schubert, R. Schumann...
-Compositoras: F. Hensel, J. Lang, C. Schumann, P. Viardot...

✓ **1 romanza de Zarzuela**

-Romanzas de F.A. Barbieri, M.F. Caballero, R. Chapí, F. Chueca, S. Durón, J. Gaztambide, G. Giménez, J. Guerrero, J. Guridi, A. Literes, V. Lleó, F. Moreno-Torroba, J. Nebra, M. Nieto, M. Penella, J. Serrano, P. Sorozábal, J. Valverde, A. Vives...

*Calquera das obras anteriores poderán ser tamén números de conxunto a interpretar con compañeiras/os do mesmo curso ou nivel similar.

6.1.14.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

Os principais procedementos que se empregarán para avaliar serán a observación sistemática e diaria na aula, o seguimento do estudo e actitude do/a alumno/a, seguimento dos ensaios co pianista acompañante, audicións de aula e de departamento, así como as que se poidan desenvolver externamente.

As ferramentas que se empregarán son o diario de clases, caderno de estudos e exercicios, rúbricas de cualificación, gravacións das audicións, fichas de seguimento e control do repertorio do alumnado, e do seu cumprimento desta programación.

6.1.14.4 Criterios de cualificación

Seguemento semanal 40%	Repertorio persoal 30%	Audicións 30%
---------------------------	---------------------------	------------------

A cualificación terá carácter numérico de 1 a 10, sendo o 5 o aprobado. No caso de obter cifras decimais no cálculo da nota, redondearase ao enteiro superior máis próximo se a cifra é igual ou superior a 5, e ao enteiro inferior máis próximo se a cifra decimal é inferior a 5.

6.1.14.5 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

A ampliación de matrícula ao curso seguinte será solicitado, sempre pola titora, naqueles casos nos que ésta considere que o alumno xa ten superados os obxectivos e contidos das asignaturas do curso no que se atopa e sempre que a totalidade do profesorado do alumno estén de acordo. Ademais, terá que propoñerse só no caso de que exista praza vacante no curso ao que se quere ampliar matrícula.

Para aprobala, os profesores poderán realizar unha Xunta Avaliadora Extraordinaria para estudar o caso concreto.

6.1.14.6 Medidas de recuperación

6.1.14.6.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Os sucesivos contidos asimilados iranse integrando progresivamente ós xa estudados, de xeito acumulativo ó longo do proceso educativo. Non obstante, certos contidos non asimilados poderán requirir actividades de reforzo e a realización de probas de recuperación dos mesmos.

Éstas poderanse realizar durante o mesmo ou nos seguintes Trimestres, xa que as obras a interpretar ó longo do curso, facilitan este tipo de actividades, por medio de intervencións en clase, observación directa, traballo/s teóricos... ou calquera outra actividade alternativa que considere oportuna o Profesor.

No caso daqueles alumnos que non superaran o Terceiro Trimestre, terán a posibilidade de realizar a Proba Extraordinaria de Xuño.

O medios para a recuperación daqueles alumnos que non obtiveran un resultado positivo ó longo do curso, poderán ser algún dos seguintes:

- ✓ Observación directa do alumno
- ✓ Interpretación do repertorio traballado na clase ou traballo de lectura a primeira vista
- ✓ Asistencia a clases de reforzo ou as Titorías de Alumnos.

6.1.14.7 Proba Extraordinaria de Xuño

A proba extraordinaria de xuño consistirá na interpretación das obras seleccionadas polo profesor entre tódalas traballadas (ou que deberon ser traballadas) polo alumno durante o curso non superado e que serán como mínimo a cantidade referida nos mínimos esixibles de cada curso.

6.1.15 Recursos didácticos

Libros de texto ou métodos:

A modo orientativo, empregaranse as diversas edicións de selección de arias, romanzas e Cancións así coma as edicións de óperas, zarzuelas, oratorios e Cancións completas. Tamén traballarase con métodos según as necesidades técnicas concretas de cada alumno, como por exemplo o Método de Canto Vaccaj (soprano/tenor - mezzosoprano/barítono) ou o Concone entre outros.

A observación do control corporal se fomentará desde a auto-observación por medio dun espello- xunto coa percepción corporal propia (Kinestesia). Esta observación do funcionamento do propio corpo virá reforzada con estudos de textos de anatomía e fisioloxía vocal que preferentemente existan na biblioteca do centro ou ben noutras bibliotecas de uso público.

Un dos fins ao que se orienta o sistema educativo é o da adquisición de hábitos intelectuais e técnicas de traballo, así como de coñecementos científicos, técnicos, humanísticos, históricos e estéticos. En base a este desenvolvemento o alumno será motivado a utilizar a grabación da súa voz como medio para analizar a súa correcta fonación, e realizaranse traballos na biblioteca, onde se poderán visualizar vídeos, escoitar CDs e ler libros relacionados coa estética, historia e fisioloxía do canto, de maneira que o alumno poida contemplar os contidos conceptuais, ademais de fomentar e desenvolver actitudes de investigación e estudo.

Curso: 5º

6.1.16 Obxectivos

- a) Manter ao cantar unha relaxación óptima entre a cabeza, o pescozo e as costas, e comprender, como devandita relación inflúe no bo uso da actividade vocal.
- b) Adoptar unha postura corporal axeitada que favoreza a adquisición dun esquema Corporal Vocal propio e permita a integración e desenvolvemento de todos os aspectos técnicos.
- c) Demostrar un control progresivo do aire mediante a respiración costo-diafragmático-abdominal, que posibilite unha correcta emisión, afinación e articulación da voz.
- d) Comprender os fundamentos da emisión correcta e comezar a igualar a emisión das diferentes vocais.
- e) Controlar a resoancia para acadar unha correcta emisión e homoxeneidade dos diferentes rexistros.
- f) Reforzar a concienciación dos coidados que o instrumento vocal require para evitar lesións a medio e longo prazo, adquirindo a actitude preventiva correcta.
- g) Demostrar coñecemento da expresión do texto cantado nos diferentes idiomas.
- h) Interpretar un repertorio que inclúa obras representativas das diversas épocas e estilos dunha dificultade adecuada a este nivel
- i) Demostrar progresivamente unha maior autonomía para solucionar cuestións relacionadas coa interpretación: respiracións, articulación, fraseo, etc.

6.1.17 Contidos

1) Anatomía e fisioloxía do aparato fonador. Concienciación corporal:

- a) A postura corporal.

- b) Anatomía e fisioloxía do aparato respiratorio: Nocións básicas. Observación e análise dos comportamentos corporales propios.
- c) Anatomía e fisioloxía do aparato vocal. A larinxe. Concienciación dos órganos articuladores e a súa fisioloxía.
- d) Anatomía e fisioloxía do aparato resoador. Os fundamentos da resoancia, concienciación do seu emprego.
- e) Hixiene vocal: Nocións sobre prevención, coidado e mantemento da voz.

2) Técnica.

- a) Exercicios preparatorios que permitan practicar a relaxación na respiración, a articulación, a resonancia e colocación da voz.
- b) Exercicios de elasticidade e fortalecemento da musculatura respiratoria.
- c) Desenvolvemento muscular para favorecer unha boa técnica do “appoggio”.
- d) Vocalización de diversa interválica e dificultade acorde ó nivel, coas diversas vocais para acadar a homoxeneidade de todo o rexistro, así coma o correcto emprego do apoio, articulación e emisión en toda a extensión da voz. Practica da extensión gradual cara aos extremos da voz.
- e) Exercicios de axilidade, Desenvolvemento gradual da duración dunha nota tida e inicio na práctica do Filado, ou “*Messa di voce*”. Desenvolvemento de distintas intensidades e practica da gradación do son vogal.

3) Interpretación do Repertorio.

- a) Interpretación de obras acordes con cada tipo de voz, de menor a maior dificultade a medida que se vaia conseguindo un dominio técnico-vocal aceptable.
- b) Adestramento permanente e progresivo da memoria.
- c) Audicións comparadas de grandes intérpretes para analizar de xeito crítico as características das súas diferentes versións.
- d) Practica da lectura a primeira vista.
- e) Practica da audición e análise das obras. Interpretación e tradución do texto.
- f) Expresión corporal e expresión vocal. Escena lírica, iniciación.
- g) Interpretación de obras en colaboración con outras voces: dúos, tercetos, cuartetos...

6.1.18 Avaliación

A avaliación realizarase desde os obxectivos e os criterios de avaliación establecidos no currículo, segundo marca o artigo 2º da Orde de avaliación do 8 de febreiro de 2008 e será continua, integradora, globalizada e personalizada.

-A avaliación **inicial** ou **diagnóstica** determinará en que punto de aprendizaxe atópase o alumnado e o traballo que realizou de maneira autónoma durante os períodos non lectivos. Servirá para enfocar a aprendizaxe de forma personalizada segundo o nivel de cada alumno e en atención á diversidade. Utilizarase tamén ao comezo de cada sesión durante o seguimento das tarefas do alumnado para avaliar o traballo individual entre sesións.

-A avaliación **continua** realizarase ao longo de todo o curso mediante a observación sistemática e diaria no libro do profesor, a comunicación co alumnado e o seguimento do seu estudo diario, asistencia ás clases e ensaios co pianista, control do repertorio obrigado e interpretación nas audicións programadas.

-A avaliación **final** levarase a cabo ao remate do 3º trimestre, e terá en conta os niveis de logro ou de consecución dos obxectivos do curso, o nivel de progreso e adicación do alumno, e os resultados técnicos e interpretativos obtidos.

*A profesora de Canto poderá solicitar a presenza dun ou varios profesores nas audicións públicas ou de aula, que poderán participar posteriormente nunha sesión colexiada de avaliación dentro do departamento de Canto, de xeito consultivo. As calificacións resultantes levarán sempre a firma única da profesora-titora de Canto.

6.1.18.1 Criterios de avaliación

1) Utilizar o esforzo muscular, a respiración e relaxación adecuados ás esixencias da execución instrumental.

Con este criterio preténdese avaliar o dominio da coordinación motriz e o equilibrio entre os indispensables esforzos musculares que require a execución instrumental e o grao de relaxación necesaria para evitar tensións que conduzan a unha perda de control na execución.

2) Demostrar o dominio na execución de estudos e obras sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.

Este criterio avalía a capacidade de relacionar os coñecementos técnicos e teóricos necesarios para alcanzar unha interpretación adecuada.

3) Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento.

Mediante este criterio preténdese avaliar o coñecemento das características e do funcionamento mecánico do instrumento e a utilización das súas posibilidades.

4) Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo das obras de repertorio.

Con este criterio preténdese avaliar a autonomía do alumnado e a súa competencia para emprender o estudo individualizado e a resolución dos problemas que se lle susciten no estudo.

5) Demostrar solvencia na lectura á primeira vista e capacidade progresiva na improvisación sobre o instrumento.

Este criterio avalía a competencia progresiva que adquire o alumnado na lectura á primeira vista así como a súa desenvolvemento para abordar a improvisación no instrumento aplicando os coñecementos adquiridos.

6) Interpretar obras das distintas épocas e estilos como solista e en grupo.

Trátase de avaliar o coñecemento que o alumnado posúe do repertorio do seu instrumento e das súas obras máis representativas, así como o grao de sensibilidade e imaxinación para aplicar os criterios estéticos correspondentes.

7) Interpretar de memoria obras do repertorio solista de acordo cos criterios do estilo correspondente.

Mediante este criterio valórase o dominio e a comprensión que o alumnado posúe das obras, así como a capacidade de concentración sobre o resultado sonoro delas.

8) Demostrar a autonomía necesaria para abordar a interpretación dentro das marxes de flexibilidade que permita o texto musical.

Este criterio avalía o concepto persoal estilístico e a liberdade de interpretación dentro do respecto ao texto.

9) Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos.

Con este criterio quérese comprobar o desenvolvemento que o alumnado alcanzou en canto aos hábitos de estudo e á capacidade de autocrítica.

10) Presentar en público un programa adecuado ao seu nivel demostrando capacidade

comunicativa e calidade artística.

Mediante este criterio preténdese avaliar a capacidade de autocontrol e grao de madureza da súa personalidade artística.

6.1.18.2 Mínimos esixibles 5º curso

Os mínimos esixibles para superar a materia consistirán en acadar, cando menos, o 50% de cada un dos criterios de avaliación da materia. Isto é, unha calificación mínima de 5 en cada un dos seguintes parámetros, sempre dentro do nivel correspondente ao curso:

- 1) *Utilizar o esforzo muscular, a respiración e relaxación adecuados ás esixencias da execución instrumental.*
- 2) *Demostrar o dominio na execución de estudos e obras sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.*
- 3) *Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento.*
- 4) *Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo das obras de repertorio.*
- 5) *Demostrar solvencia na lectura á primeira vista e capacidade progresiva na improvisación sobre o instrumento.*
- 6) *Interpretar obras das distintas épocas e estilos como solista e en grupo.*
- 7) *Interpretar de memoria obras do repertorio solista de acordo cos criterios do estilo correspondente.*
- 8) *Demostrar a autonomía necesaria para abordar a interpretación dentro das marxes de flexibilidade que permita o texto musical.*
- 9) *Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos.*
- 10) *Presentar en público un programa adecuado ao seu nivel demostrando capacidade comunicativa e calidade artística.*

Repertorio mínimo de 5º curso

Todas as obras as obras se interpretarán de memoria, a excepción do Oratorio, que esixe presentar partitura orixinal:

✓ **3 arias de Ópera con Recitativo:**

- Arias de V. Bellini, M.A. Charpentier, L. Delibes, G. Donizetti, M. García, Ch.W. Gluck, Ch. Gounod, J. Haydn, F. Lehár, W.A. Mozart, J. Offenbach, G. Puccini, H. Purcell, G. Rossini, J. Strauss, G. Verdi...
- Compositoras: F. Caccini, M. Casulana, I. Colbrán, M. Malibran, B.M. Meda, C. Solito, B. Strozzi...

✓ **2 cancións españolas:**

- Obras de I. Albéniz, V. Asencio, A. Barrio, L. Blanes, O. Esplà, M. de Falla, M. García, A. García Abril, J. García-Leoz, A. Ginastera, E. Granados, C. Guastavino, J. Guridi, E. López-Chávarri, F. Mompou, X. Montsalvatge, M. Moreno Buendía, J. Nin, F. Obradors, M. Ramírez, J. Rodrigo, E. Toldrà...
- Compositoras: E. Beltrán Huertas, Á. López Artiga, Mª Jesús Moreno, T. Oller, M. Salvador...

✓ **1 aria de Oratorio con Recitativo:**

- Recitativos, arias y ariosos de compositores como G. Fauré, C. Franck, G.F. Händel, J. Haydn, W.A. Mozart, F. Mendelssohn, G.B. Pergolesi, G. Rossini, G.Ph. Telemann, A. Vivaldi...

✓ **1 canción italiana:**

--"Composizione da camara" de V. Bellini, G. Donizetti, G. Rossini y G. Verdi.
-Composiciones de F.P. Tosti y S. Donaudy

✓ **2 Lieder en alemán:**

- Ciclos y colecciones de L. van Beethoven, J. Brahms, J. Haydn, F. Liszt, F. Mendelsohn, W. A. Mozart, M. Reger, F. Schubert, R. Schumann, R. Strauss, K. Weill, H. Wolf...
-Compositoras: F. Hensel, J. Lang, A. Mahler, C. Schumann, P. Viardot...

✓ **1 romanza de Zarzuela:**

-Romanzas de F.A. Barbieri, M.F. Caballero, R. Chapí, F. Chueca, S. Durón, J. Gaztambide, G. Giménez, J. Guerrero, J. Guridi, A. Literes, V. Lleó, F. Moreno-Torroba, J. Nebra, M. Nieto, M. Penella, J. Serrano, P. Sorozábal, J. Valverde, A. Vives...

✓ **2 melodías francesas:**

-Canciones de C. Debussy, H. Duparc, G. Fauré, J. Massenet, E. Satie, M. Ravel...
-Compositoras: E. Jacquet de la Guerre, M. Malibran, P. Viardot...

*Calquera das obras anteriores poderán ser tamén números de conxunto a interpretar con compañeiras/os do mesmo curso ou nivel similar.

6.1.18.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

Os principais procedementos que se empregarán para avaliar serán a observación sistemática e diaria na aula, o seguimento do estudo e actitude do/a alumno/a, seguimento dos ensaios co pianista acompañante, audicións de aula e de departamento, así como as que se poidan desenvolver externamente.

As ferramentas que se empregarán son o diario de clases, caderno de estudos e exercicios, rúbricas de cualificación, gravacións das audicións, fichas de seguimento e control do repertorio do alumnado, e do seu cumprimento desta programación.

6.1.18.4 Criterios de cualificación

Seguemento semanal 40%	Repertorio persoal 30%	Audicións 30%
---------------------------	---------------------------	------------------

A cualificación terá carácter numérico de 1 a 10, sendo o 5 o aprobado. No caso de obter cifras decimais no cálculo da nota, redondearase ao enteiro superior máis próximo se a cifra é igual ou superior a 5, e ao enteiro inferior máis próximo se a cifra decimal é inferior a 5.

6.1.18.5 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

A ampliación de matrícula ao curso seguinte será solicitado, sempre pola titora, naqueles casos nos que ésta considere que o alumno xa ten superados os obxectivos e contidos das asignaturas do curso no que se atopa e sempre que a totalidade do profesorado do alumno estén de acordo. Ademais, terá que propoñerse só no caso de que exista praza vacante no curso ao que se quere ampliar matrícula.

Para aprobala, os profesores poderán realizar unha Xunta Avaliadora Extraordinaria

para estudar o caso concreto.

6.1.18.6 Medidas de recuperación

6.1.18.6.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Os sucesivos contidos asimilados, iranse integrando progresivamente ós xa estudados, de xeito acumulativo ó longo do proceso educativo. Non obstante, certos contidos non asimilados poderán requirir actividades de reforzo e a realización de probas de recuperación dos mesmos.

Estas poderanse realizar durante o mesmo ou nos seguintes Trimestres, xa que as obras a interpretar ó longo do curso, facilitan este tipo de actividades, por medio de intervencións en clase, observación directa, traballo/s teóricos... ou calquera outra actividade alternativa que considere oportuna o Profesor. No caso daqueles alumnos que non superaran o Terceiro Trimestre, terán a posibilidade de realizar a Proba Extraordinaria de Xuño.

O medios para a recuperación daqueles alumnos que non obtiveran un resultado positivo ó longo do curso, poderán ser algún dos seguintes:

- ✓ Observación directa do alumno
- ✓ Interpretación do repertorio traballado na clase ou traballo de lectura a primeira vista
- ✓ Asistencia a clases de reforzo ou as Titorías de Alumnos.

6.1.18.7 Proba extraordinaria de Xuño

A proba extraordinaria de xuño consistirá na interpretación das obras seleccionadas polo profesor entre tódalas traballadas (ou que deberon ser traballadas) polo alumno durante o curso non superado e que serán, como mínimo, a cantidade referida nos mínimos esixibles de cada curso.

6.1.19 Recursos didácticos

Libros de texto ou métodos:

A modo orientativo, empregaranse as diversas edicións de selección de arias, romanzas e Cancións así coma as edicións de óperas, zarzuelas, oratorios e Cancións completas. Tamén traballarase con métodos según as necesidades técnicas concretas de cada alumno, como por exemplo o Método de Canto Vaccaj (soprano/tenor - mezzosoprano/barítono) ou o Concone entre outros.

A observación do control corporal se fomentará desde a auto-observación por medio dun espello- xunto coa percepción corporal propia (Kinestesia). Esta observación do funcionamento do propio corpo virá reforzada con estudos de textos de anatomía e fisioloxía vocal que preferentemente existan na biblioteca do centro ou ben noutras bibliotecas de uso público.

Un dos fins ao que se orienta o sistema educativo é o da adquisición de hábitos intelectuais e técnicas de traballo, así como de coñecementos científicos, técnicos, humanísticos, históricos e estéticos. En base a este desenvolvemento o alumno será motivado a utilizar a grabación da súa voz como medio para analizar a súa correcta fonación, e realizaranse traballos na biblioteca, onde se poderán visualizar vídeos, escoitar CDs e ler libros relacionados coa estética, historia e fisioloxía do canto, de maneira que o alumno poida

contemplan os contidos conceptuais, ademais de fomentar e desenvolver actitudes de investigación e estudo.

Curso: 6º

6.1.20 6.6.1 Obxectivos

- a) Manter ao cantar unha relaxación óptima entre a cabeza, o pescozo e as costas, e comprender, como devandita relación inflúe no bo uso da actividade vocal.
- b) Adoptar unha postura corporal axeitada que favoreza a adquisición dun esquema Corporal Vocal propio e permita a integración e desenvolvemento de todos os aspectos técnicos.
- c) Demostrar un control progresivo do aire mediante a respiración costo-diafragmático-abdominal, que posibilite unha correcta emisión, afinación e articulación da voz.
- d) Comprender os fundamentos da emisión correcta e comezar a igualar a emisión das diferentes vocais.
- e) Controlar a resoancia para acadar unha correcta emisión e homoxeneidade dos diferentes rexistros.
- f) Reforzar a concienciación dos coidados que o instrumento vocal require para evitar lesións a medio e longo prazo, adquirindo a actitude preventiva correcta.
- g) Demostrar coñecemento da expresión do texto cantado nos diferentes idiomas.
- h) Interpretar un repertorio que inclúa obras representativas das diversas épocas e estilos dunha dificultade adecuada a este nivel
- i) Demostrar progresivamente unha maior autonomía para solucionar cuestións relacionadas coa interpretación: respiracións, articulación, fraseo, etc.
- j) Coñecer as distintas convencións interpretativas vixentes nos distintos períodos da historia da música vocal, especialmente as referidas á escritura rítmica ou á ornamentación.

6.6.2 Contidos

1) Anatomía e fisioloxía do aparato fonador. Concienciación corporal:

- a) A postura.
- b) Anatomía e fisioloxía do aparato respiratorio: Nocións básicas. Observación e análise dos comportamentos corporales propios.
- c) Anatomía e fisioloxía do aparato vocal. A larinxe. Concienciación dos órganos articuladores e a súa fisioloxía.
- d) Anatomía e fisioloxía do aparato resoador. Os fundamentos da resoancia, concienciación do seu emprego.
- e) Hixiene vocal: Nocións sobre prevención, coidado e mantemento da voz.

2) Técnica.

- a) Exercicios preparatorios que permitan practicar a relaxación na respiración, a articulación, a resonancia e colocación da voz.
- b) Exercicios de elasticidade e fortalecemento da musculatura respiratoria.
- c) Desenvolvemento muscular para favorecer unha boa técnica do “appoggio”.
- d) Vocalización de diversa interválica e dificultade acorde ó nivel, coas diversas vocais para acadar a homoxeneidade de todo o rexistro, así coma o correcto emprego do apoio, articulación e emisión en toda a extensión da voz. Practica da extensión gradual cara aos extremos da voz.

e) Exercicios de axilidade, Desenvolvemento gradual da duración dunha nota tida e inicio na práctica da *Messa di voce*. Desenvolvemento de distintas intensidades e practica da gradación do son vogal.

3) Interpretación do Repertorio.

- a) Interpretación de obras acordes con cada tipo de voz, de menor a maior dificultade a medida que se vaia conseguindo un dominio técnico-vocal aceptable.
- b) Adestramento permanente e progresivo da memoria.
- c) Audicións comparadas de grandes intérpretes para analizar de xeito crítico as características das súas diferentes versións.
- d) Práctica da lectura a primeira vista.
- e) Práctica da audición e análise das obras. Interpretación e tradución do texto.
- f) Expresión corporal e expresión vocal. Escena lírica, iniciación.
- g) Interpretación de obras en colaboración con outras voces: dúos, tercetos, cuartetos...

6.1.21 Avaliación

A avaliación realizarase desde os obxectivos e os criterios de avaliación establecidos no currículo segundo marca o artigo 2º da Orde de avaliación do 8 de febreiro de 2008 e será continua, integradora, globalizada e personalizada.

-A avaliación **inicial** ou **diagnóstica** determinará en que punto de aprendizaxe atópase o alumnado e o traballo que realizou de maneira autónoma durante os períodos non lectivos. Servirá para enfocar a aprendizaxe de forma personalizada segundo o nivel de cada alumno e en atención á diversidade. Utilizarase tamén ao comezo de cada sesión durante o seguimento das tarefas do alumnado para avaliar o traballo individual entre sesións.

-A avaliación **continua** realizarase ao longo de todo o curso mediante a observación sistemática e diaria no libro do profesor, a comunicación co alumnado e o seguimento do seu estudo diario, asistencia ás clases e ensaios co pianista, control do repertorio obrigado e interpretación nas audicións programadas.

-A avaliación **final** levarase a cabo ao remate do 3º trimestre, e terá en conta os niveis de logro ou de consecución dos obxectivos do curso, o nivel de progreso e adicación do alumno, e os resultados técnicos e interpretativos obtidos.

*A profesora de Canto poderá solicitar a presenza dun ou varios profesores nas audicións públicas ou de aula, que poderán participar posteriormente nunha sesión colexiada de avaliación dentro do departamento de Canto, de xeito consultivo. As calificacións resultantes levarán sempre a firma única da profesora-titora de Canto.

6.1.21.1 Criterios de avaliación

1) Utilizar o esforzo muscular, a respiración e relaxación adecuados ás esixencias da execución instrumental.

Con este criterio preténdese avaliar o dominio da coordinación motriz e o equilibrio entre os indispensables esforzos musculares que require a execución instrumental e o grao de relaxación necesaria para evitar tensións que conduzan a unha perda de control na execución.

2) Demostrar o dominio na execución de estudos e obras sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.

Este criterio avalía a capacidade de relacionar os coñecementos técnicos e teóricos necesarios para alcanzar unha interpretación adecuada.

3) *Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento.*

Mediante este criterio preténdese avaliar o coñecemento das características e do funcionamento mecánico do instrumento e a utilización das súas posibilidades.

4) *Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo das obras de repertorio.*

Con este criterio preténdese avaliar a autonomía do alumnado e a súa competencia para emprender o estudo individualizado e a resolución dos problemas que se lle susciten no estudo.

5) *Demostrar solvencia na lectura á primeira vista e capacidade progresiva na improvisación sobre o instrumento.*

Este criterio avalía a competencia progresiva que adquire o alumnado na lectura á primeira vista así como a súa desenvolvemento para abordar a improvisación no instrumento aplicando os coñecementos adquiridos.

6) *Interpretar obras das distintas épocas e estilos como solista e en grupo.*

Trátase de avaliar o coñecemento que o alumnado posúe do repertorio do seu instrumento e das súas obras máis representativas, así como o grao de sensibilidade e imaxinación para aplicar os criterios estéticos correspondentes.

7) *Interpretar de memoria obras do repertorio solista de acordo cos criterios do estilo correspondente.*

Mediante este criterio valórase o dominio e a comprensión que o alumnado posúe das obras, así como a capacidade de concentración sobre o resultado sonoro delas.

8) *Demostrar a autonomía necesaria para abordar a interpretación dentro das marxes de flexibilidade que permita o texto musical.*

Este criterio avalía o concepto persoal estilístico e a liberdade de interpretación dentro do respecto ao texto.

9) *Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos.*

Con este criterio quérese comprobar o desenvolvemento que o alumnado alcanzou en canto aos hábitos de estudo e á capacidade de autocrítica.

10) *Presentar en público un programa adecuado ao seu nivel demostrando capacidade comunicativa e calidade artística.*

Mediante este criterio preténdese avaliar a capacidade de autocontrol e grao de madurez da súa personalidade artística.

6.1.21.2 Mínimos esixibles

Os mínimos esixibles para superar a materia consistirán en acadar, cando menos, o 50% de cada un dos criterios de avaliación da materia. Isto é, unha calificación mínima de 5 en cada un dos seguintes parámetros, sempre dentro do nivel correspondente ao curso:

- 1) *Utilizar o esforzo muscular, a respiración e relaxación adecuados ás esixencias da execución instrumental.*
- 2) *Demostrar o dominio na execución de estudos e obras sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.*
- 3) *Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento.*
- 4) *Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo das obras de repertorio.*
- 5) *Demostrar solvencia na lectura á primeira vista e capacidade progresiva na*

improvisación sobre o instrumento.

- 6) *Interpretar obras das distintas épocas e estilos como solista e en grupo.*
- 7) *Interpretar de memoria obras do repertorio solista de acordo cos criterios do estilo correspondente.*
- 8) *Demostrar a autonomía necesaria para abordar a interpretación dentro das marxes de flexibilidade que permita o texto musical.*
- 9) *Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos.*
- 10) *Presentar en público un programa adecuado ao seu nivel demostrando capacidade comunicativa e calidade artística.*

Repertorio mínimo de 6º curso

Todas as obras as obras se interpretarán de memoria, a excepción do Oratorio, que esixe presentar partitura orixinal:

✓ **3 arias de Ópera con Recitativo:**

- Arias de V. Bellini, M.A. Charpentier, L. Delibes, G. Donizetti, M. García, Ch.W. Gluck, Ch. Gounod, J. Haydn, F. Lehár, W.A. Mozart, J. Offenbach, G. Puccini, H. Purcell, G. Rossini, J. Strauss, G. Verdi...
- Compositoras: F. Caccini, M. Casulana, I. Colbrán, M. Malibran, B.M. Meda, C. Solito, B. Strozzi...

✓ **1 canción española:**

- Obras de I. Albéniz, V. Asencio, A. Barrio, L. Blanes, O. Esplà, M. de Falla, M. García, A. García Abril, J. García-Leoz, A. Ginastera, E. Granados, C. Guastavino, J. Guridi, E. López-Chávarri, F. Mompou, X. Montsalvatge, M. Moreno Buendía, J. Nin, F. Obradors, M. Ramírez, J. Rodrigo, E. Toldrà...
- Compositoras: E. Beltrán Huertas, Á. López Artiga, Mª Jesús Moreno, T. Oller, M. Salvador...

✓ **1 aria de Oratorio con Recitativo:**

- Recitativos, arias y ariosos de compositores como G. Fauré, C. Franck, G.F. Händel, J. Haydn, W.A. Mozart, F. Mendelssohn, G.B. Pergolesi, G. Rossini, G.Ph. Telemann, A. Vivaldi...

✓ **1 canción italiana:**

- "Composizione da camara" de V. Bellini, G. Donizetti, G. Rossini y G. Verdi.
- Composiciones de F.P. Tosti y S. Donaudy
- Composiciones de R. Leoncavallo, L. dalla Piccola, G. Puccini, O. Respighi

✓ **1 Lied en alemán:**

- Ciclos y colecciones de A. Berg, L. van Beethoven, J. Brahms, H. Eissler, J. Haydn, F. Liszt, G. Mahler, F. Mendelsohn, W. A. Mozart, M. Reger, A. Schönberg, F. Schubert, R. Schumann, R. Strauss, K. Weill, H. Wolf...
- Compositoras: F. Hensel, J. Lang, A. Mahler, C. Schumann, P. Viardot...

✓ **2 romanzas de Zarzuela:**

- Romanzas de F.A. Barbieri, M.F. Caballero, R. Chapí, F. Chueca, S. Durón, J. Gaztambide, G. Giménez, J. Guerrero, J. Guridi, A. Literes, V. Lleó, F. Moreno-Torroba, J. Nebra, M. Nieto, M. Penella, J. Serrano, P. Sorozábal, J. Valverde, A. Vives...

✓ **2 melodías francesas:**

- Canciones de C. Debussy, H. Duparc, G. Fauré, J. Massenet, E. Satie, M. Ravel, E. Chausson, R. Hahn, F. Poulenc, C. Saint-Saëns...
- Compositoras: E. Jacquet de la Guerre, M. Malibran, P. Viardot...

**Calquera das obras anteriores poderán ser tamén números de conxunto a interpretar con compañeiras/os do mesmo curso ou nivel similar.*

6.1.21.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

Os principais procedementos que se empregarán para avaliar serán a observación sistemática e diaria na aula, o seguimento do estudo e actitude do/a alumno/a, seguimento dos ensaios co pianista acompañante, audicións de aula e de departamento, así como as que se poidan desenvolver externamente.

As ferramentas que se empregarán son o diario de clases, caderno de estudos e exercicios, rúbricas de cualificación, gravacións das audicións, fichas de seguimento e control do repertorio do alumnado, e do seu cumprimento desta programación.

6.1.21.4 Criterios de cualificación

Seguemento semanal 40%	Repertorio persoal 30%	Audicións 30%
---------------------------	---------------------------	------------------

A cualificación terá carácter numérico de 1 a 10, sendo o 5 o aprobado. No caso de obter cifras decimais no cálculo da nota, redondearase ao enteiro superior máis próximo se a cifra é igual ou superior a 5, e ao enteiro inferior máis próximo se a cifra decimal é inferior a 5.

6.1.21.5 Medidas de recuperación

6.1.21.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Os sucesivos contidos asimilados, iranse integrando progresivamente ós xa estudados, de xeito acumulativo ó longo do proceso educativo. Non obstante, certos contidos non asimilados poderán requirir actividades de reforzo e a realización de probas de recuperación dos mesmos.

Estas poderanse realizar durante o mesmo ou nos seguintes Trimestres, xa que as obras a interpretar ó longo do curso, facilitan este tipo de actividades, por medio de intervencións en clase, observación directa, traballo/s teóricos... ou calquera outra actividade alternativa que considere oportuna o Profesor.

No caso daqueles alumnos que non superaran o Terceiro Trimestre, terán a posibilidade de realizar a Proba Extraordinaria de Xuño.

O medios para a recuperación daqueles alumnos que non obtiveran un resultado positivo ó longo do curso, poderán ser algún dos seguintes:

- ✓ Observación directa do alumno
- ✓ Interpretación do repertorio traballado na clase ou traballo de lectura a primeira vista
- ✓ Asistencia a clases de reforzo ou as Titorías de Alumnos.

6.1.21.6 Proba extraordinaria de Xuño

A proba extraordinaria de xuño consistirá na interpretación das obras seleccionadas polo profesor entre tódalas traballadas (ou que deberon ser traballadas) polo alumno durante o curso non superado e que serán, como mínimo, a cantidade referida nos mínimos esixibles de cada curso.

6.1.22 Recursos didácticos

Libros de texto ou métodos:

A modo orientativo, empregaranse as diversas edicións de selección de arias, romanzas e Cancións así coma as edicións de óperas, zarzuelas, oratorios e Cancións completas. Tamén traballarase con métodos según as necesidades técnicas concretas de cada alumno, como por exemplo o Método de Canto Vaccaj (soprano/tenor - mezzosoprano/barítono) ou o Concone entre outros.

A observación do control corporal se fomentará desde a auto-observación por medio dun espello- xunto coa percepción corporal propia (Kinestesia). Esta observación do funcionamento do propio corpo virá reforzada con estudos de textos de anatomía e fisioloxía vocal que preferentemente existan na biblioteca do centro ou ben noutras bibliotecas de uso público.

Un dos fins ao que se orienta o sistema educativo é o da adquisición de hábitos intelectuais e técnicas de traballo, así como de coñecementos científicos, técnicos, humanísticos, históricos e estéticos. En base a este desenvolvemento o alumno será motivado a utilizar a grabación da súa voz como medio para analizar a súa correcta fonación, e realizaranse traballos na biblioteca, onde se poderán visualizar vídeos, escoitar CDs e ler libros relacionados coa estética, historia e fisioloxía do canto, de maneira que o alumno poida contemplar os contidos conceptuais, ademais de fomentar e desenvolver actitudes de investigación e estudo.

7. Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica

Mensualmente destinaráse a lo menos una hora para valorar e revisar o desenvolvemento e o resultado das programacións didácticas. Nesta valoración incluíránse os obxetivos non acadados de cada una das especialidades.

8. Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento

Ao remate de cada trimestre valorarásese o funcionamento interno do departamento en función dos datos obxetivos recollidos polo mesmo. Cada departamento implementará o sistema máis axeitado para relizar dita valoración.

9. ANEXOS

PROBAS DE ACCESO

NORMAS XERAIS SOBRE AS PROBAS de acceso a Canto:

1. O aspirante aportará á proba o seu propio acompañamento instrumental.
2. A interpretación das obras haberase de facer no idioma orixinal no que foron escritas e sempre memoria ou con partituras orixinais.
3. O aspirante presentará o Tribunal unha lista do repertorio elixido segundo os mínimos esixidos na programación do departamento para cada curso, no que constará ademais, o seu nome e curso ao que se presenta, así como tres copias do repertorio a interpretar.
4. O/a aspirante deberá consultar as programacións de probas de Acceso do resto de materias do curso ao que desexa realizar a proba.
5. Unha vez superada a proba de acceso, o alumno/a deberá aportar á maior brevedade posible un informe otorrinolaringolóxico do estado do seu aparato vocal, dirixido ao Dpto. de Canto

PROBA DE ACCESO A 1º G.P.

CONTIDOS

- Afinación.
- Rítmica.
- Fraseo.
- Comprensión do carácter da peza en relación co texto.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Na proba de Canto valorarase sobre todo os aspectos musicais básicos para calquera instrumento tendo en conta que o non existir o Grao Elemental do instrumento, non se poden entrar a valorar cuestións de técnica instrumental.

-Afinar. Avaliarase o control na afinación nos diferentes rexistros amosado polo aspirante.

-Medir e manexar o tempo. Avaliaranse as capacidades rítmicas e auditivas amosadas polo aspirante.

-Frasear. Avaliarase a destreza da respiración diafragmática e o seu emprego no fraseo e a interpretación do canto legato.

-Demostrar a sensibilidade necesaria no uso das posibilidades sonoras do instrumento vocal. Avaliarase a coherencia coas principais características interpretativas dos diferentes estilos.

-Demostrar coherencia na interpretación musical, sen pausas e con seguridade no discurso musical. Mediante este criterio valórase o dominio e o coñecemento que o aspirante posúe das obras, así como a capacidade de concentración sobre o resultado sonoro das mesmas.

PROBA DE ACCESO A 2º G.P.

Dada a inexistencia de Grado Elemental na especialidade de Canto, a esixencia da proba constará:

a) Interpretación de TRES obras de diferentes estilos, libremente elixidas polo aspirante, das cales unha será de repertorio lírico. (O aspirante aportará á proba o seu propio acompañamento instrumental).

b) Exercicio para avaliar a capacidade auditiva do alumno e os seus coñecementos teóricos e prácticos de Linguaxe Musical (ver programa específico de Linguaxe Musical, para a realización desta proba)

Repertorio Orientativo

1. Para a elección da obra de repertorio lírico:

- Calquera Aria Antiga (A. Parisotti / La Flora...)
- Cancións de P.Tosti.
- Cancións Napolitanas
- Cancións españolas: Rodrigo, Granados, García Abril...

2. Cada unha das partes da proba cualificarase de cero a dez puntos, é necesario unha cualificación mínima de cinco puntos para superala. A puntuación definitiva é a media ponderada en ambos exercicios, valorándose a parte de Canto nun 70% e a de Linguaxe nun 30%.

A adxudicación das prazas vacantes realizarase de acordo coa puntuación obtida.

O número máximo de convocatorias por especialidades é de dúas. Entretanto, se o aspirante obtén unha cualificación de 5 puntos ou superior e non consegue praza, a convocatoria non se computa.

CONTIDOS

1) Anatomía e fisioloxía do aparato fonador. Concienciación corporal:

- a) A postura.
- b) Observación e análise dos comportamentos corporales propios.
- c) Os fundamentos da resoancia, concienciación do seu emprego.

2) Técnica e Repertorio.

- a) Relaxación na respiración, a articulación, a resonancia e colocación da voz.
- b) Desenvolvemento muscular para favorecer unha boa técnica do "appoggio".

Todas as obras aprendidas de memoria.

- ✓ 3 arias en italiano (*arias antigas italianas das contidas nas antoloxías de Parisotti, la Flora ou similares*)
- ✓ 3 cancións (*Cancións españolas antigas, cancións italianas de cámara ou pezas de dificultade acorde co nivel*).

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

-Dominar a coordinación motriz tanto ao inspirar como ao espirar, e o equilibrio entre os indispensables esforzos musculares que require a práctica vogal.

-Tomar conciencia dos hábitos adquiridos que interferen no bo uso do noso corpo e erradicarlos.

-Dominar a inspiración costo-diafragmático-abdominal e aprender a inhalar o aire sen esforzo nin tensións contraproducentes.

-Demostrar un control suficiente do aire mediante a respiración diafragmática que posibilite unha correcta emisión, afinación e articulación da voz

-Interpretar as obras con solvencia técnica e destreza na interpretación acorde co nivel correspondente, conseguindo un dominio técnico-vocal e memorístico aceptable.

- A proba constará de catro probas e consistirán en:
 - 1) Interpretación de tres obras de diferentes estilos (Canción española, Lírica galega e Aria Antigua), do nivel correspondente ao curso inmediatamente anterior ao que se opte das que como mínimo, unha deberá interpretarse de memoria.
 - 2) Exercicio teórico-práctico para avaliar a capacidade auditiva e vogal, así coma os coñecementos de linguaxe musical. (Consultar programación específica de Linguaxe Musical)
 - 3) Exercicio teórico-práctico para avaliar os coñecementos de Lingua Extranxeira: Italiano. (Consultar programación específica de Idiomas aplicados ó Canto)
 - 4) Interpretación de tres obras de carácter polifónico (mínimo catro voces) en diferentes estilos do nivel correspondente ao curso inmediatamente anterior ao que se opte. (Consultar Programación específica da especialidade de Coro).

MATERIA: Idiomas aplicados:

**Consultar Programación didáctica correspondente ao curso solicitado.*

PROBA DE ACCESO A 3º G.P.

CONTIDOS

1) Anatomía e fisioloxía do aparato fonador. Concienciación corporal:

- a) A postura.
- b) Observación e análise dos comportamentos corporales propios.
- c) Os fundamentos da resoancia, concienciación do seu emprego.
- e) Hixiene vocal: Nocións sobre prevención, coidado e mantemento da voz.

2) Técnica.

- a) a relaxación na respiración, a articulación, a resonancia e colocación da voz.
- b) elasticidade e fortalecemento da musculatura respiratoria.
- c) Desenvolvemento muscular para unha boa técnica do “appoggio”.
- d) Homoxeneidade de todo o rexistro, así coma o correcto emprego do apoio, articulación e emisión en totala extensión da voz.
- e) Flexibilidade. Desenvolvemento de distintas intensidades e practica da gradación do son vogal.

3) Interpretación do Repertorio.

- a) Interpretación de obras acordes con cada tipo de voz, de menor a maior dificultade a medida que se vaia conseguindo un dominio técnico-vocal aceptable:

Todas as obras aprendidas de memoria, a excepción do oratorio.

- ✓ 4 arias en italiano (*arias antigas italianas das contidas nas antoloxías de Parisotti, la Flora ou similares; ou ben romanzas ou cancións de estilo napolitano*)
- ✓ 4 cancións (*Cancións españolas antigas, cancións italianas de cámara, cancións españolas en calquera das linguas do estado español ou iberoamericanas, ou pezas de dificultade acorde co nivel. Diferentes ás do curso anterior.*)
- ✓ 1 aria de oratorio en latín.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

- Manter ao cantar unha relaxación óptima entre a cabeza, o pescozo e as costas, e comprender, como devandita relación inflúe no bo uso da actividade vocal.
- Dominar a inspiración costo-diafragmático-abdominal e aprender a inhalar o aire sen esforzo nin

tensións contraproducentes.

-Demostrar un control suficiente do aire mediante a respiración diafragmática que posibilite unha correcta emisión, afinación e articulación da voz.

-Comprender os fundamentos da emisión correcta e igualar a emisión das diferentes vocais con dominio da fonética propia do idioma no do texto.

-Controlar a resoancia para acadar unha correcta emisión e homoxeneidade dos diferentes rexistros.

-Interpretar as obras con solvencia técnica e destreza na interpretación acorde co nivel correspondente, conseguindo un dominio técnico-vocal e memorístico aceptable.

- A proba constará de catro probas e consistirán en:
 - 1) Interpretación de tres obras de diferentes estilos (Canción española ou Lírica galega, Canción Italiana, Aria con recitativo de Opera barroca ou clásica ou Oratorio), do nivel correspondente ao curso inmediatamente anterior ao que se opte das que como mínimo, unha deberá interpretarse de memoria.
 - 2) Exercício teórico-práctico para avaliar a capacidade auditiva e vocal, así coma os coñecementos de linguaxe musical. (Ver programa específico de Linguaxe Musical, para a realización desta proba)
 - 3) Exercício teórico-práctico para avaliar os coñecementos de Lingua Extranxeira: italiano. (Ver programa específico de Idiomas aplicados ó canto, para a realización desta proba)
 - 4) Interpretación de obras de carácter polifónico. (Consultar Programación específica da especialidade de Coro)

MATERIA: Idiomas aplicados:

**Consultar Programación didáctica correspondente ao curso solicitado.*

PROBA DE ACCESO A 4º G.P.

CONTIDOS

1) Anatomía e fisioloxía do aparato fonador. Concienciación corporal:

- a) A postura.
- b) Observación e análise dos comportamentos corporales propios.
- c) Os fundamentos da resoancia, concienciación do seu emprego.
- e) Hixiene vocal: Nocións sobre prevención, coidado e mantemento da voz.

2) Técnica.

- a) A relaxación na respiración, a articulación, a resonancia e colocación da voz.
- b) Elasticidade e fortalecemento da musculatura respiratoria.
- c) Desenvolvemento muscular para favorecer unha boa técnica do “appoggio”.
- d) Homoxeneidade de todo o rexistro coas diversas vocais, así coma o correcto emprego do apoio, articulación e emisión en toda a extensión da voz.
- e) Axilidade, desenvolvemento gradual da duración dunha nota tida e practica da *Messa di voce*. Desenvolvemento de distintas intensidades e gradación do son vocal.

3) Interpretación do Repertorio.

- a) Interpretación de obras acordes con cada tipo de voz, de menor a maior dificultade a medida que se vaia conseguindo un dominio técnico-vocal aceptable:

***Todas as obras aprendidas de memoria, a excepción do oratorio.**

- ✓ 1 aria de cámara italiana
- ✓ 2 cancións españolas
- ✓ 3 arias de ópera correspondentes a un ou dous personaxes, cos seus correspondentes recitativos. (O alumno deberá presentar por escrito unha sinopsis do personaxe elixido, do argumento da obra... que recolla polo menos elementos históricos, estilo personaxe...)

- ✓ 2 arias de Oratorio, Cantata, pequena Misa ou Motete. (O alumno deberá presentar por escrito unha sinopsis do argumento da obra escollida... que recolla polo menos elementos históricos, estilo musical...)
- ✓ 1 romanza de Zarzuela ou Xénero “chico” completo.
- ✓ 2 Lieder

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

-Manter ao cantar unha relaxación óptima entre a cabeza, o pescozo e as costas, e comprender, como devandita relación inflúe no bo uso da actividade vocal.

-Dominar a inspiración costo-diafragmático-abdominal e aprender a inhalar o aire sen esforzo nin tensións contraproducentes.

-Demostrar un control suficiente do aire mediante a respiración diafragmática que posibilite unha correcta emisión, afinación e articulación da voz

Comprender os fundamentos da emisión correcta e igualar a emisión das diferentes vocais con dominio da fonética propia do idioma no do texto.

-Comprender as características de época e estilo das obras a interpretar.

-Controlar a resoancia para acadar unha correcta emisión e homoxeneidade dos diferentes rexistros.

-Interpretar as obras con solvencia técnica e destreza na interpretación acorde co nivel correspondente, conseguindo un dominio técnico-vocal e memorístico aceptable.

- A proba constará de cinco probas e consistirán en:

1) Interpretación de tres obras de diferentes estilos (Canción española ou Lírica galega, Lied, Aria con recitativo de Opera barroca ou clásica ou Oratorio), do nivel correspondente ao curso inmediatamente anterior ao que se opte das que como mínimo, unha deberá interpretarse de memoria.

2) Exercício teórico-práctico para avaliar os coñecementos de Armonía. (Ver programa específico de Armonía, para a realización desta proba.)

3) Exercício teórico-práctico para avaliar os coñecementos de Lingua Extranxeira: Alemán. (Ver programa específico de Idiomas aplicados ó canto, para a realización desta proba).

4) Proba de Música de Cámara .(Consultar programación específica desta especialidade para a realización desta proba).

5) Proba de Piano Complementario .(Consultar programación específica desta especialidade para a realización desta proba)

MATERIA: Idiomas aplicados:

**Consultar Programación didáctica correspondente ao curso solicitado.*

PROBA DE ACCESO A 5º G.P.

CONTIDOS

1)Técnica.

- a) Relaxación na respiración, a articulación, a resonancia e colocación da voz.
- b) Técnica do “appoggio”.
- d) Homoxeneidade de todo o rexistro, así coma o correcto emprego do apoio, articulación e emisión en totala extensión da voz.
- e) *Messa di voce*. Desenvolvemento de distintas intensidades e gradación do son vocal.

2) Interpretación do Repertorio.

Todas as obras aprendidas de memoria, a excepción do oratorio.

- ✓ 1 aria de cámara italiana
- ✓ 2 cancións españolas
- ✓ 3 arias de ópera correspondentes a un ou dous personaxes, cos seus correspondentes recitativos. (O alumno deberá presentar por escrito unha sinopsis do personaxe elixido, do argumento da obra... que recolla polo menos elementos históricos, estilo personaxe...)
- ✓ 2 arias de Oratorio, Cantata, pequena Misa ou Motete. (O alumno deberá presentar por escrito unha sinopsis do argumento da obra escollida... que recolla polo menos elementos históricos, estilo musical...)
- ✓ 1 romanza de Zarzuela ou Xénero “chico” completo.
- ✓ 2 Lieder alemanes

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

-Manter ao cantar unha relaxación óptima entre a cabeza, o pescozo e as costas, e comprender, como devandita relación inflúe no bo uso da actividade vocal.

-Dominar a inspiración costo-diafragmático-abdominal e aprender a inhalar o aire sen esforzo nin tensións contraproducentes.

-Demostrar un control suficiente do aire mediante a respiración diafragmática que posibilite unha correcta emisión, afinación e articulación da voz

-Comprender os fundamentos da emisión correcta e igualar a emisión das diferentes vocais con dominio da fonética propia do idioma no do texto.

-Comprender as características de época e estilo das obras a interpretar.

-Controlar a resoancia para acadar unha correcta emisión e homoxeneidade dos diferentes rexistros.

-Interpretar as obras con solvencia técnica e destreza na interpretación acorde co nivel correspondente, conseguindo un dominio técnico-vocal e memorístico aceptable.

- A proba constará de seis probas e consistirán en:

1) Interpretación de tres obras de diferentes estilos (Lied, Aria con recitativo de Opera barroca ou clásica e Oratorio), do nivel correspondente ao curso inmediatamente anterior ao que se opte das que como mínimo, unha deberá interpretarse de memoria.

2) Proba de Análise. (Consultar programación específica desta especialidade para a realización desta proba).

3) Exercício teórico-práctico para avaliar os coñecementos de Lingua Extranxeira: Francés e Inglés. (Consultar programación específica desta especialidade para a realización desta proba).

4) Proba de Música de Cámara .(Consultar programación específica desta especialidade para a realización desta proba).

5) Proba de Piano Complementario. (Consultar programación específica desta especialidade para a realización desta proba).

6) Proba de Historia. (Consultar programación específica desta especialidade para a realización desta proba).

MATERIA: Idiomas aplicados:

**Consultar Programación didáctica correspondente ao curso solicitado.*

PROBA DE ACCESO A 6º G.P.

CONTIDOS

1) Técnica.

- a) Relaxación na respiración, a articulación, a resonancia e colocación da voz.
- b) Boa técnica do “appoggio”.
- d) Homoxeneidade de todo o rexistro, así coma o correcto emprego do apoio, articulación e emisión en todala extensión da voz.
- e) *Messa di voce*. Desenvolvemento de distintas intensidades e gradación do son vocal.

2) Interpretación do Repertorio:

Todas as obras aprendidas de memoria, a excepción do oratorio.

- ✓ 1 aria de cámara italiana
- ✓ 3 cancións españolas
- ✓ 2 arias de ópera correspondentes a un ou dous personaxes, cos seus correspondentes recitativos. (O alumno deberá presentar por escrito unha sinopsis do personaxe elixido, do argumento da obra... que recolla polo menos elementos históricos, estilo personaxe...)
- ✓ 2 arias de Oratorio, Cantata, pequena Misa ou Motete. (O alumno deberá presentar por escrito unha sinopsis do argumento da obra escollida... que recolla polo menos elementos históricos, estilo musical...)
- ✓ 2 romanzas de Zarzuela ou Xénero “chico” completo.
- ✓ 2 Lieder diferentes aos dos cursos anteriores.
- ✓ 2 melodies en francés

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

- Manter ao cantar unha relaxación óptima entre a cabeza, o pescozo e as costas, e comprender, como a devandita relación inflúe no bo uso da actividade vocal.
- Dominar a inspiración costo-diafragmático-abdominal e aprender a inhalar o aire sen esforzo nin tensións contraproducentes.
- Demostrar un control suficiente do aire mediante a respiración diafragmática que posibilite unha correcta emisión, afinación e articulación da voz
- Comprender os fundamentos da emisión correcta e igualar a emisión das diferentes vocais con dominio da fonética propia do idioma no do texto.
- Comprender as características de época e estilo das obras a interpretar.
- Controlar a resoancia para acadar unha correcta emisión e homoxeneidade dos diferentes rexistros.
- Interpretar as obras con solvencia técnica e destreza na interpretación acorde co nivel correspondente, conseguindo un dominio técnico-vocal e memorístico aceptable.

- A proba constará de seis probas e consistirán en:
 - 1) Interpretación de tres obras de diferentes estilos (Lied, Aria con recitativo de Opera barroca ou clásica e Oratorio), do nivel correspondente ao curso inmediatamente anterior ao que se opte das que como mínimo, unha deberá interpretarse de memoria.
 - 2) Proba de Análise. (Consultar programación específica desta especialidade para a realización desta proba).
 - 3) Exercício teórico-práctico para avaliar os coñecementos de Lingua Extranxeira: Francés e Inglés. (Consultar programación específica desta especialidade para a realización desta proba).
 - 4) Proba de Música de Cámara .(Consultar programación específica desta especialidade para a realización desta proba).
 - 5) Proba de Piano Complementario. (Consultar programación específica desta especialidade para a realización desta proba).
 - 6) Proba de Historia. (Consultar programación específica desta especialidade para a realización desta proba).

MATERIA: Idiomas aplicados:

**Consultar Programación didáctica correspondente ao curso solicitado.*

Criterios para a obtención dos premios de fin de grao.

Poderán presentarse todos aqueles alumnos e alumnas do Conservatorio Profesional Xan Viaño que finalizaran 6º de Grao Profesional cunha cualificación media de 8 ou máis, e que non teñan ningunha materia pendente do curso anterior.

O concurso terá lugar ante un tribunal de tres membros único para todos os candidatos, non podendo ser membros deste tribunal aqueles profesores que o foran dos candidatos no presente curso.

Os candidatos interpretarán unha obra ou obras dun nivel axeitado á categoría da proba. Os candidatos presentarán tres copias de cada obra ao tribunal. Éste, proposto pola dirección do centro, será publicado con antelación no taboleiro de anuncios do centro, así como os horarios exactos de celebración do concurso.

Os candidatos terán que aportar o seu pianista nas especialidades que así o precisen. Tanto a selección como posibles concertos derivados desta convocatoria poderán ser gravados polo centro e empregados con fins pedagóxicos.

O tribunal terá plena liberdade para interrompirla a interpretación dos candidatos cando o considere oportuno. A duración de cada intervención non superará os 20 minutos, e terá unha duración mínima de 15.

Criterios de avaliación

1. Interpretar as obras amosando o control técnico do instrumento.

Con este criterio comprobaráse que o alumno ou alumna demostra unha excelente capacidade e control técnico pleno do instrumento e valorarase segundo os seguintes indicadores:

- Dificultade do repertorio.
- Control do ritmo e medida das figuras.
- Claridade e igualdade de dixitación (articulación e dicción).
- Calidade do son e da respiración.
- Corrección fonética do idioma da peza.

2. Interpretar as obras con coherencia no estilo interpretativo en concordancia coa estética das mesmas.

Con este criterio valorarase o estilo interpretativo do alumno o alumna mediante os seguintes indicadores:

- Aplicación das articulación segundo o estilo da obra.
- Adecuación sonora aos diferentes estilos.
- Adaptación das dinámicas a cada estilo de interpretación.
- Corrección na execución dos ornamentos.

3. Interpretar as partituras con rigor e calidade respecto a movementos, notas e tempos.

Con este criterio se comprobará o rigor do alumno ou alumna na interpretación das obras que se valorará mediante os seguintes indicadores:

- Respeto dos aires e movementos.
- Fidelidade das indicacións agóxicas e dinámicas contidas na partitura.

- Exactitude na exposición das notas.

4. Amosar as dotes artísticas e a unha excepcional capacidade de comunicación musical.

Con este criterio valorarase a interpretación artística do alumno ou alumna mediante os seguintes indicadores:

- Capacidade de comunicación musical.
- Concentración ao longo do recital.

CANTO COMO SEGUNDO INSTRUMENTO.

Obxectivos

- a) Manter ao cantar unha relaxación óptima, así como unha axeitada postura corporal, alineada e activa, e comprender como esta relación inflúe no bo uso da actividade vocal.
- b) Tomar conciencia dos hábitos adquiridos que interferen no bo uso do noso corpo e correxilos.
- c) Dominar a inspiración costo-diafragmático-abdominal e aprender a inhalar o aire sen esforzo nin tensións contraproducentes.
- d) Demostrar un control suficiente do aire mediante a respiración diafragmática que posibilita unha correcta emisión, afinación e articulación da voz.
- e) Adquirir un coñecemento xeral do instrumento e das súas posibilidades.

Contidos

1) Anatomía e fisioloxía do aparato fonador. Concienciación corporal:

- a) A postura.
- b) Anatomía e fisioloxía do aparato respiratorio: Nocións básicas. Observación e análise dos comportamentos corporales propios.
- c) Anatomía e fisioloxía do aparato vocal. A larinxe. Concienciación dos órganos articuladores e a súa fisioloxía.
- d) Anatomía e fisioloxía do aparato resoador. Os fundamentos da resoancia, concienciación do seu emprego.
- e) Hixiene vocal: Nocións sobre prevención, coidado e mantemento da voz.

2) Técnica.

- a) Exercicios preparatorios que permitan practicar a relaxación na respiración, a articulación, a resonancia e colocación da voz.
- b) Exercicios de elasticidade e fortalecemento da musculatura respiratoria.
- c) Desenvolvemento muscular para favorecer unha boa técnica do “appoggio”.
- d) Vocalización de diversa interválica e dificultade acorde ó nivel, coas diversas vocais para acadar a homoxeneidade de todo o rexistro, así coma o correcto emprego do apoio, articulación e emisión en toda a extensión da voz. Práctica da extensión gradual cara aos extremos da voz.
- e) Exercicios de axilidade, Desenvolvemento gradual da duración dunha nota tida e práctica da *Messa di voce*. Desenvolvemento de distintas intensidades e práctica da gradación do son vogal.

3) Interpretación do Repertorio.

- a) Interpretación de obras acordes con cada tipo de voz, de menor a maior dificultade a medida

que se vaia conseguindo un dominio técnico-vocal aceptable.

Avaliación

A avaliación realizarase desde os obxectivos e os criterios de avaliación establecidos no currículo segundo marca o artigo 2º da Orde de avaliación do 8 de febreiro de 2008 e será continua, integradora, globalizada e personalizada.

-A avaliación **inicial** ou **diagnóstica** determinará en que punto de aprendizaxe atópase o alumnado e o traballo que realizou de maneira autónoma durante os períodos non lectivos. Servirá para enfocar a aprendizaxe de forma personalizada segundo o nivel de cada alumno e en atención á diversidade. Utilizarase tamén ao comezo de cada sesión durante o seguimento das tarefas do alumnado para avaliar o traballo individual entre sesións.

-A avaliación **continua** realizarase ao longo de todo o curso mediante a observación sistemática e diaria no libro do profesor, a comunicación co alumnado e o seguimento do seu estudo diario, asistencia ás clases e ensaios co pianista, control do repertorio obrigado e interpretación nas audicións programadas.

-A avaliación **final** levarase a cabo ao remate do 3º trimestre, e terá en conta os niveis de logro ou de consecución dos obxectivos do curso, o nivel de progreso e adicación do alumno, e os resultados técnicos e interpretativos obtidos.

*A profesora de Canto poderá solicitar a presenza dun ou varios profesores nas audicións públicas ou de aula, que poderán participar posteriormente nunha sesión colexiada de avaliación dentro do departamento de Canto, de xeito consultivo. As calificacións resultantes levarán sempre a firma única da profesora-titora de Canto.

9.1.1.1 Criterios de avaliación

1) Utilizar o esforzo muscular, a respiración e relaxación adecuados ás esixencias da execución instrumental.

Con este criterio preténdese avaliar o dominio da coordinación motriz e o equilibrio entre os indispensables esforzos musculares que require a execución instrumental e o grao de relaxación necesaria para evitar tensións que conduzan a unha perda de control na execución.

2) Demostrar o dominio na execución de estudos e obras sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.

Este criterio avalía a capacidade de relacionar os coñecementos técnicos e teóricos necesarios para alcanzar unha interpretación adecuada.

3) Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento.

Mediante este criterio preténdese avaliar o coñecemento das características e do funcionamento mecánico do instrumento e a utilización das súas posibilidades.

4) Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo das obras de repertorio.

Con este criterio preténdese avaliar a autonomía do alumnado e a súa competencia para emprender o estudo individualizado e a resolución dos problemas que se lle susciten no estudo.

5) Demostrar solvencia na lectura á primeira vista e capacidade progresiva na improvisación sobre o instrumento.

Este criterio avalía a competencia progresiva que adquire o alumnado na lectura á primeira vista así como a súa desenvolvemento para abordar a improvisación no instrumento

aplicando os coñecementos adquiridos.

6) Interpretar obras das distintas épocas e estilos como solista e en grupo.

Trátase de avaliar o coñecemento que o alumnado posúe do repertorio do seu instrumento e das súas obras máis representativas, así como o grao de sensibilidade e imaxinación para aplicar os criterios estéticos correspondentes.

7) Interpretar de memoria obras do repertorio solista de acordo cos criterios do estilo correspondente.

Mediante este criterio valórase o dominio e a comprensión que o alumnado posúe das obras, así como a capacidade de concentración sobre o resultado sonoro delas.

8) Demostrar a autonomía necesaria para abordar a interpretación dentro das marxes de flexibilidade que permita o texto musical.

Este criterio avalía o concepto persoal estilístico e a liberdade de interpretación dentro do respecto ao texto.

9) Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos.

Con este criterio quérese comprobar o desenvolvemento que o alumnado alcanzou en canto aos hábitos de estudo e á capacidade de autocrítica.

10) Presentar en público un programa adecuado ao seu nivel demostrando capacidade comunicativa e calidade artística.

Mediante este criterio preténdese avaliar a capacidade de autocontrol e grao de madureza da súa personalidade artística.

Mínimos esixibles

Os mínimos esixibles para superar a materia consistirán en acadar, cando menos, o 50% de cada un dos criterios de avaliación da materia. Isto é, unha calificación mínima de 5 en cada un dos seguintes parámetros, sempre dentro do nivel correspondente ao curso:

- 1) *Utilizar o esforzo muscular, a respiración e relaxación adecuados ás esixencias da execución instrumental.*
- 2) *Demostrar o dominio na execución de exercicios, vocalizacións e obras, sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.*
- 3) *Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento.*
- 4) *Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo das obras do repertorio individual programado para cada alumno/a..*
- 5) *Demostrar solvencia na lectura á primeira vista e capacidade progresiva na improvisación sobre o instrumento, dacordo co nivel do curso.*
- 6) *Interpretar obras das distintas épocas e estilos como solista e en grupo, axeitadas ao seu nivel.*
- 7) *Interpretar de memoria todas as obras do repertorio mínimo esixible, de acordo cos criterios do estilo correspondente.*
- 8) *Demostrar a autonomía necesaria para abordar a interpretación dentro das marxes de flexibilidade que permita o texto musical.*
- 9) *Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos.*
- 10) *Presentar en público un programa adecuado ao seu nivel demostrando capacidade comunicativa e calidade artística.*

Repertorio mínimo da Optativa de 6º: “Canto como 2º Instrumento”:

Todas as obras se interpretarán de memoria:

✓ **3 arias, madrigais ou cancións en italiano.**

Repertorio orientativo:

- Arias antigas italianas das contidas nas antoloxías de Parisotti, La Flora ou similares;*
- Método Vaccai;*
- 15 Composizione da Camera, V. Bellini;*
- Serate Musicali, G. Rossini, (Vol.1)*

✓ **3 cancións españolas.**

Repertorio orientativo:

- Antoloxía de arias y canciones del Renacimiento y Barroco italiano y español;*
- Cinco siglos de Canciones Españolas de 1300 a 1800;*
- Canciones populares arregladas por J. Rodrigo;*
- Cinco Canciones de la Cantata Alegrías, de A. García Abril;*
- Tres Nanas, de A. García Abril;*
- Canciones Populares Gallegas, de Moreno Buendía;*
- Canciones Populares, de F. García Lorca;*
- Cantares de Nochebuena (Canto y Guitarra), de M. de Falla;*
- Canciones de C. Guastavino, A. Ginastera, M. Ramírez, A. Barrio, ...*

Procedementos e ferramentas de avaliación

Os principais procedementos que se empregarán para avaliar serán a observación sistemática e diaria na aula, o seguimento do estudo e actitude do/a alumno/a, seguimento dos ensaios co pianista acompañante, audicións de aula e de departamento, así como as que se poidan desenvolver externamente.

As ferramentas que se empregarán son o diario de clases, caderno de estudos e exercicios, rúbricas de cualificación, gravacións das audicións, fichas de seguimento e control do repertorio do alumnado, e do seu cumprimento desta programación.

Criterios de cualificación

Seguemento semanal 40%	Repertorio persoal 30%	Audicións 30%
---------------------------	---------------------------	------------------

A cualificación terá carácter numérico de 1 a 10, sendo o 5 o aprobado. No caso de obter cifras decimais no cálculo da nota, redondearase ao enteiro superior máis próximo se a cifra é igual ou superior a 5, e ao enteiro inferior máis próximo se a cifra decimal é inferior a 5.

Medidas de recuperación

9.1.1.2 Procedementos de recuperación ordinarios

Os sucesivos contidos asimilados, iranse integrando progresivamente ós xa estudados,

de xeito acumulativo ó longo do proceso educativo.

Non obstante, certos contidos non asimilados poderán requirir actividades de reforzo e a realización de probas de recuperación dos mesmos. Estas poderanse realizar durante o mesmo ou nos seguintes Trimestres, xa que as obras a interpretar ó longo do curso, facilitan este tipo de actividades, por medio de intervencións en clase, observación directa, traballo/s teóricos... ou calquera outra actividade alternativa que considere oportuna o Profesor.

No caso daqueles alumnos que non superaran o Terceiro Trimestre, terán a posibilidade de realizar a Proba Extraordinaria de Xuño.

O medios para a recuperación daqueles alumnos que non obtiveran un resultado positivo ó longo do curso, poderán ser algún dos seguintes:

- ✓ Observación directa do alumno
- ✓ Interpretación do repertorio traballado na clase ou traballo de lectura a primeira vista
- ✓ Asistencia a clases de reforzo ou á Tutoría.

9.1.1.3 Proba extraordinaria de Xuño

A proba extraordinaria de xuño consistirá na interpretación das obras seleccionadas polo profesor entre tódalas traballadas (ou que deberon ser traballadas) polo alumno durante o curso non superado e que serán, como mínimo, a cantidade referida nos mínimos esixibles de cada curso.